

Egészségügyi Főiskolai Kar Információs Lapja

2004 január

XIII. évfolyam, 1. szám

<i>A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége</i>	2
<i>Az ápolói elit és felelőssége, különös tekintettel az ápolástudomány fejlesztésére</i>	4
<i>Az ápolóképzés fejlődése</i>	6
<i>A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása – Kaposvár</i>	9
<i>A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása – Pécs</i>	14
<i>A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása – Szombathely</i>	19
<i>A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása – Zalaegerszeg</i>	21
<i>Út az intézetig</i>	26
<i>Az egyetemi ápolóképzés a harmadik évezredben</i>	28
<i>Szülésznőképzés ma a fejlett országokban</i>	34
<i>Magyar – Román Határmenti Konferencia</i>	37
<i>Országos Tudományos Diákköri Konferencia</i>	38
<i>"Akadálymentesen élni" seminarium</i>	39
<i>Szakma – személyiség – hivatás</i>	40
<i>Recenzió egy, az EB szak számára készült jegyzethez</i>	43
<i>Tájékoztató a Kari Tanács üléseiről – 2003.09.03.</i>	45
<i>Tájékoztató a Kari Tanács üléseiről – 2003.10.29.</i>	46
<i>Sporttalálkozó Nyiregyházán</i>	

Dr. Sulyok Endre

egyetemi tanár, intézetigazgató, főigazgató

PTE Egészségügyi Főiskolai Kar, Pécsi Képzési Központ

helyben

ÖSSZEKÖTŐ

Tisztelt Olvasóink!

Örömmel adjuk az Önök kezébe az Összekötő megújult, színessé vált, idei első számát. Dr. Tahin Tamás főigazgató úr jóvoltából kerülhetett sor erre a változásra, mely reményeink szerint a későbbiekben az egész újságot érinteni fogja. Egy újság értékét elsősorban nem külső csillogása, hanem tartalma adja. Ennek ellenére úgy vélem: dinamikusan fejlődő karunkhoz méltóbb, ha hivatalos lapunk, az Összekötő is szebb külsővel jelenik meg.

Kíváncsi lennék az Önök véleményére: milyen további változásokat látnának szívesen. Ezért kérem Önöket, hogy észrevételeiket az újság e-mail címére (ligo@efk.pte.hu) szíveskedjenek eljuttatni.

Egyben megragadom az alkalmat, hogy minden kedves olvasónknak ezúton kívánjak eredményekben gazdag, nagyon boldog új évet!

Horváth Gábor
főszerkesztő

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

2003 október 21-én, kedden kettős ünnepség zajlott Karunk életében. A diplomás ápoló képzés elindításának 10. évfordulója, valamint a Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatásának alkalmából megrendezett ünnepi ülés a Vörösmarty utcai épületben került megrendezésre.

A rendezvény díszelnökségének tagjai voltak:

Dr. Kömlösi László, rectorhelyettes
Endrei Dóra, a polgármesteri hivatal képviselőjében
Dr. Tahin Tamás főiskolai tanár, főigazgató
Dr. Illei György emeritus főiskolai tanár
Dr. Bódis József egyetemi tanár, intézetigazgató
Sövényi Ferencné országos nyilvántartási vezető – ETI
Dr. Komáromy László főiskolai tanár, általános tanácsadó
Dr. Buda József főiskolai tanár

A rendezvény első részében a PTE EFK diplomás-ápoló-képzés indításának 10. éves jubileumi ülése zajlott. Levezető elnöke Dr. Komáromy László főiskolai tanár, általános tanácsadó volt. Elsőként Dr. Tahin Tamás főiskolai tanár, főigazgató úr mondott ünnepi köszöntőt. Ezután az alábbi előadások hangzottak el:

Az ápolói elit és felelőssége, különös tekintettel az ápolástudomány fejlesztésére
Sövényi Ferencné, országos nyilvántartásvezető, ETI

Az ápolóképzés fejlődése
Betlehem József főiskolai docens, oktatási főigazgatóhelyettes

A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása:

Kaposvári Képzési Központ

Dr. Rumi György főiskolai docens, címzetes egyetemi docens, tanszéki csoportvezető

Pécsi Képzési Központ

Sasváriné Bojtor Anna főiskolai adjunktus

Szombathelyi Képzési Központ

Dr. Molnár László főiskolai docens, tanszéki csoportvezető

Zalaegerszegi Képzési Központ

Dr. Tárnok Ferenc főiskolai tanár, tanszéki csoportvezető

Rövidebb szünet után került sor az ünnepség második részére, a Klinikai és Ápolástudományi Intézet intézetavató ünnepségére. Levezető elnök Prof. Dr. Bódis József az MTA doktora, egyetemi tanár, intézetigazgató volt. A következő előadásokat hallgathatták meg az ünnepség résztvevői:

Út az intézetig

Prof. Dr. Illei György emeritus főiskolai tanár, címzetes egyetemi tanár, főigazgatói tanácsadó

Az egyetemi ápolóképzés a harmadik évezredben

Kriszbacher Ildikó főiskolai adjunktus, intézetigazgatóhelyettes

Szülésznőképzés ma a fejlett országokban

Dr. Horváth Boldizsár főiskolai tanár, tanszékvezető

Az intézet jövője, a jövő intézete

Prof. Dr. Bódis József az MTA doktora, egyetemi tanár, intézetigazgató

Az előadások után elismerő címek adományozására került sor. Az ünnepség állófogadással zárult.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

Az ápolói elit és felelőssége, különös tekintettel az ápolástudomány fejlesztésére
Sivényi Ferencné, országos nyilvántartásvezető, ETI

A XX. század utolsó évtizedében a magyar ápolásügy különleges lehetőséget kapott és úgy ítélem meg, hogy ezzel a lehetőséggel élni is tudott.

Elismerés illeti mindazokat, akik részesei, segítői voltak annak a

fejlesztő munkának, amelynek eredményeként eljutottunk a mai helyzetéhez. Köszönet a döntéshozóknak, a változás kihívásait elfogadóknak, a más diszciplínák képviselőinek, hiszen jelen eredményei csak ebben a "dimenzióban" jöhettek létre.

A szakmapolitikai döntés értelmében készült el az ápolásfejlesztés komplex stratégiája. A fejlesztési cél egyik központi kérdése az ápolói hivatás – megcsorbult – tekintélyének helyreállítása volt.

A döntést hozók azt is elfogadták, hogy a széles értelemben vett ápolás különböző területeinek akkori vezetői képesek lesznek az ápolást társadalmilag is megbecsült foglalkozássá változtatni. E változási és változtatási folyamat középpontjába az ápolói, szülésznői oktatás és képzés új rendszerének kialakítása és új tartalommal való megtöltése került.

Az élet valójában a kezdeti elképzelést pozitív értelemben felülmúlta azzal, hogy jogilag megteremtődött a lehetőség a főiskolai képzés kiegészítéseként az egyetemi végzettség megszerzésére, mégpedig a saját tudományterületen, az ápolási diszciplínán

belül. Sőt, mintegy 40 éves küzdelem után ma már adott a feltétel az egészségügyi tanári képesítés megszerzésére is.

Előadásom címében három fogalom van: az egyik az ápolói elit, a másik a felelősség, a harmadik az ápolástudomány.

Kik is tartoznak ma az ápolói elitbe? A lexikonok meghatározásait kölcsönözve azt mondhatjuk, hogy az ápolók színe-jáva. A hasonlóak közül a legjobban és legkiválóbban képzettek. A kiemelkedő helyzetű, irányítószerepben lévő, a befolyásolás lehetőségével rendelkező ápolók, akik megújulásra és megújításra képesek.

Egy hivatáson belül, így az ápolás hivatásán belül is különös felelősség nyomja a valódi elit vállát. Esetünkben az ápolás különböző területei továbbfejlesztésének felelőssége. Így az oktatás-képzés folyamatos fejlesztése, az ápolás tevéleges gyakorlatának holisztikus szemlélet általi humanizálása, az ápolástudomány alapjainak kutatás általi megerősítése és

további fejlesztése. Az ápolás irányítása, vezetése, menedzseri feladatainak egyre magasabb szinten való művelése.

Ezek a területek olyan szoros kapcsolatban állnak egymással, hogy az egyikben bekövetkezett fejlődés törvényszerűen maga után vonja a többi terület változását is. Az előadásomban részletesebben érintett területeket én is csak didaktikailag különítem el. A felelősség elsősorban jogi és erkölcsi kategória, valakiért vagy valamiért való számadás kötelezettségét jelenti. Esetünkben a jövő ápolásáért való felelősségről van szó, nevezetesen arról, hogy merre és milyen úton haladjon tovább a magyar ápolás: de benne van a szülésznőség és védőnőség kérdése is.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

A mai ápolói elit felelőssége sokkal nagyobb, mint évtizedekkel ezelőtt volt, ugyanis az elmúlt évtized során eljutottunk oda, hogy ma már az ápolás valamennyi területén jelen vannak a főiskolát, vagy egyetemet végzett ápolók. Közöttük megtalálhatók a mindent segíteni, vagy kontrollálni tudóktól a csupán néhány eseményt befolyásolóig.

Az elitbe tartozóknak váltaniuk kell az "első az egyenlők között" szerepet. A mai szlogennel élve a zászlóshajón való evezést, még akkor is, ha az ellenszél nem mindig kedvez. Az ápolói elit soha ne kérdezze: merre haladjunk, mit csináljunk, hiszen ha ezt az "elődök" már meg tudták volna válaszolni, akkor rájuk ezen a területen aligha lenne szükség.

Az ápolói elit észlelje a körülötte változó világot, fogadja el a kihívásokat és ne pőteselekvéssel, vagy csak követő magatartással adjon érdemi válaszokat, mert csak így szolgálhatja az ápolás különböző területein a haladást.

Az EU-hoz való csatlakozás folyamatában az ápoló- és szülésznőképzés területén igen nagy előnyre tettünk szert. Ezt továbbra is meg kell őrizni, de a nyelvismeret bővítésével be kell kapcsolódni olyan programokba is, amelyekben eddig nem vettünk részt.

Itt elsősorban az ápoláskutatásra gondolok, hiszen számtalan olyan EU-tagország van, ahol már önálló ápoláskutatási intézmény működik. A magyar ápolói elit egy részének ebben az irányban is indokolt keresni a kapcsolatokat és az együttműködést, hogy majd a magyar ápolásügy is profitáljon az eredményekből. Ehhez a PTE EFK Klinikai és Ápolástudományi Intézete jó feltételeket biztosít.

Külön ki kell emelni az ápolói elit egy speciális felelősségét: nevezetesen, hogy mások számára közöltegyék az értékes információkat, kutatási eredményeket, segítve ezzel azokat, akik az ápolás olyan területein tevékenykednek, ahol ez nem hivatásbeli kötelezettség. Ugyanis a kutatás, így az ápoláskutatás sem öncélú: választ kell adni azokra a kérdésekre, illetve megoldást kell találni azokra a problémákra, amelyek az ápolás körébe tartoznak.

A kutatási feladatokra felkészített tudományos fokozattal rendelkező ápolók által végzett vagy vezetett tanulmányok és kutatómunkák fő célja

választ találni olyan konkrét tényekre és összefüggésekre, amelyek az ápolás gyakorlatára, az ápolószemélyzet képzésére, az ápolói hivatásra, valamint az ápolás történetére vonatkoznak. Az ápoláskutatás növeli az ismereteket az egészségről, az egészség megőrzéséről, az egészséggel kapcsolatos problémákról, a rokkantságban, betegségben szenvedő emberek ellátásáról és magáról az ápolási tevékenységről. Az ápoláskutatásnak kapcsolódnia kell a népesség egészségi állapotához, az ország egészségügyi stratégiájához és az ápolás konkrét gyakorlatához. Az ápoláskutatás szükséges az ápolói hivatás fejlődéséhez, a betegek, a kliensek jobb ápolásához és nem utolsósorban az egyes ápolók személyes fejlődéséhez. Az ápoláskutatás ugyanis hozzájárul azok fejlődéséhez, akik kutatnak, akik a kutatásban csak résztvesznek és azokéhoz is, akik a kutatás eredményeit a mindennapok gyakorlatában csak hasznosítják.

Igen gyakran teszik fel a kérdést: tudomány-e az ápolás? Válaszom egyértelműen igen. Tekintsük át ezt a tudomány kialakulására jellemző törvényszerűségeket tükrében. Ezeket az ápolás területén is megtalálhatjuk. A tudományok első szintje a gyakorlati tudás. Azon gyakorlati ismeret megléte, ami nélkülözhetetlen az adott tevékenység – esetünkben az ápolás – elvégzéséhez. Amikor ezt a gyakorlati tudást már át lehet adni, azaz tanítani lehet, akkor a tudományá válás második szintjéről, az ismeretről beszélünk. Ezek az ismeretek pedig a tanulás és a tanítás szempontjából már rendszerezetté tehetőek, rendszerbe foglalhatók. A tudományá válás következő lépésője az elmélet, amikor már tanról, irányzatról, vagy iskoláról beszélünk. A folyamat utolsó lépésője a "valódi" tudomány megjelenése: ez olyan megalapozott és igazolt, társadalmilag kidolgozott tételek rendszere, amelyek a valóságnak az ember számára fontos területeit érintik.

A felvázolt fejlődési folyamaton az ápolás is végighaladt, tehát ebben a vonatkozásban – hasonlóan a medicinához – az ápolás is elismerhető gyakorlati tudományként. Az ápolás szakmai gyakorlata is tudományos ismereteken

ÖSSZEKÖTŐ

alapszik. Ezek az ismeretek részben a szakma saját gyakorlatából, részben más diszciplínákból vagy szakmai tudásból erednek. Az új ápolói elit kötelezettsége, hogy az alig 100 éves múltra visszatekintő szervezett formában nyújtott ápolás egyes területeit a mindenkori szükségletnek megfelelően továbbfejlessze. Egy új értelmiségi csoport megjelenésének, társadalmi beilleszkedésének nehézségei az ápolás területén éppen úgy jelen vannak, mint egyéb hivatások esetében. Az elitnek viszont az is jellemzője, hogy a felszínre került

problémákhoz megoldást keres és ez alól a magyar ápolói elit sem lehet kivétel. Egy szakma válójában magát teszi hivatássá azzal, hogy saját magát változtatja társadalmilag is megbecsült foglalkozássá. Jelenleg e folyamatnak vagyunk tanúi az ápolásban is. Ehhez kívánok sok erőt és kitartást, mert meglesz a gyümölcse, sőt megvan a bölcsője is a "Klinikai és Ápolástudományi Intézet" keretében.

Az ápolóképzés fejlődése

Betlehem József főiskolai docens, PTE EFK Klinikai és Ápolástudományi Intézet

Az ápolás az egészségügyi ellátórendszerek kulcskomponensként jellemezhető a világ számos országában. A WHO deklarációból tudjuk és a gyakorlati életből ismerjük, hogy a legmodernebb orvosi ellátás hatékonysága is

csorbat szenved, ha nem megfelelő tudással, szakértelemmel végzett ápolás követi a beavatkozást. A tudás és a szakértelem valamennyi szakma kialakulásában, fejlődésében meghatározó szerepet játszott. A középkori céhek is számos eszközzel védtek a megszerzett, áthagyományozott gyakorlati és elméleti tudást, ami értéket is kölcsönözött birtoklóinak.^{1,2} A tudás elsajátításának gondolata régóta foglalkoztatta az emberiséget, mindenki a leghatékonyabb módszereket kereste, legyen az elméleti filozófus (Platon), szeczetes (Comenius) vagy gyakorlati szakember (Tessedik Sámuel). Az

ápolás fejlődése sem nélkülözhetette azt a módot, mely során a megszerzett tudást, ha úgy tetszik a szakma, hivatás alapjait átadták. A tudásátadás módszerei az idő előrehaladtával egyre inkább formalizálódtak, jóllehet a gyakorlati készségek elsajátítása mindig kiemelt jelentőséggel bírt. A gyakorlati alapok meghatározó szerepe miatt a külső szemlélők a szakmát sokáig nem is érdemesítették többre, mintsem egyszerű praktikus munka elvégzésére, átvett, ismételt, kreatív és kritikus gondolkodás nélküli eselekvések sorozatára.³

A sajátos ápolói tudás kialakulását, formálódását és ezzel együtt az ápolás fejlődését egy angol oktató ápoló (Agnes E. Pavey) – talán némi egyszerűsítéssel – három nagy időszakra bontotta a világtörténelem során: a művészet, a szakma, és a hivatás korszakaira. A sajátos felosztásban a "művészet" korához sorolta a történelmi kor kezdetétől a Római Birodalom bukásáig tartó időt. Ebben az időszakban főleg az intuíciók, az ösztönök, az érzelmek motiválták a gondoskodást, felhasználva mindazokat a gyógymódokat,

melyeket a természet megtapasztalása kínált. A korszak tudásbázisa az ember által alkotott hiedelemvilágban gyökerezett, melyet a természettudományos megfigyelések,

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

kísérletezések gazdagítottak bizonyos mértékig. A tényleges művelhető "szakma" elterjedését a Római Birodalom széthullásától az 1850-es évekig tartó hosszú folyamatba sorolta Pavey. A folyamat ezen szakasza már társadalmi aspektusba helyezte azon személyek csoportját, akik egy pontosabban körülhatárolható, társadalmi szempontból értékelhető tevékenységet végeztek. Gondoskodtak a különböző társadalmakban a rászorulóknak segítségéről, gyógyításáról. A szakma megítélése is annak megfelelően változott, hogy mennyire került előtérbe pl. egy háborús, vagy nyomorúságos időszakban a másoktól való gondoskodás társadalmi szükségessége. A gondozók, ápolók által birtokolt gyakorlati tudás elméleti háttere korlátozott mértékben fejlődhetett, hisz a kialakuló kórházak sem a gyógyítást helyezték előtérbe, hanem a nem kívánatos egyének társadalomból való elkülönítését.

Az angol ápoló a szakma "hivatássá" válását a XIX. század közepétől Pavey saját koráig (1930-as évek) tartó események sorozatába tartozónak gondolta. Ebben az időszakban jelentek meg a tudás megalapozásának és átadásának szervezett intézményi, társadalmilag is elfogadott hátterei. Formalizálódott az ápolók oktatása, valamint ezzel párhuzamosan indult meg a szakma egyházak által dominált helyzetéből való felszabadulása, objektív természettudományi, társadalomtudományi alapokra helyeződése és identitáskeresése.¹ A formalizált oktatásban a legjelentősebb lépés volt, amikor az első, kifejezetten ápolási ismereteket átadó ápolói iskolák létrejöttek.² Némiképp túlzással azt lehet mondani, hogy ez jelentette a hivatássá válás lehetőségének első lépését. Ez volt az a pont, amikor még a kezdetben spirituális tartalmú képzést kezdte felváltani a tényleges kor szellemében elfogadható medicinális, gondozási és ápolási tudásanyag közvetítése. A karitatív szolgálatra nevelést Theodor Flidner és inkább F. Nightingale iskolájában tényleges oktatási anyagban megjelenő ápolási tartalom is kiegészítette.³

A formalizált ápolóoktatás megjelenését követően számottevő lépésnek számított a világi

iskolák megalapítása, ami kifejezetten a szellemi, erkölcsi nevelésen túl a szakma végzésére készítette fel, főleg kórházakban. A háborúk a képzések megindítására, *ad hoc* jelleggel ugyan, de mindig fejlesztőleg hatottak: pl. az 1848-as kormány intézkedéseire, vagy a Krim háborúra is gondolhatunk.⁴ A világi karitatív vonulatot kapcsolta be a képzések kiszélesítésébe a Vöröskereszt, az általa képviselt értékekkel és az ápolóképzéssel. Az ápolóképzés tananyaga a Vöröskereszt hazai létrehozását követően nálunk is meghonosodott. A szakmaiság megszilárdulását jelezte, hogy a világi ápolók száma egyes országokban oly létszámot öltött, ami lehetővé tette érdekképviseleti szervek megalapítását nemcsak nemzeti, hanem nemzetközi szinten is. Ez volt az Ápolók Nemzetközi Tanácsának (International Council of Nurses) megalapítása 23 tagország önálló ápolószervezeteinek részvételével 1899-ben.⁵ Magyarországon először 1902-ben alakult meg civil ápolói kezdeményezésre érdekképviseleti szervezet, a Magyarországi Betegápolók és Ápolónők Országos Egyesülete.⁶ A nemzeti érdekképviseleti szervek is foglalkoztak ápolók képzésével még ebben az időben. Az Ápolók Nemzetközi Tanácsa a képzési tartalmak kérdését a tagállamok ügyének tekintette, később is csak irányelveket fogalmazott meg, bizonyos tananyagtartalmakat illetően.

Az ápolóképzési reformok az Amerikai Egyesült Államokban a századfordulón kezdődtek azzal a céllal, hogy néhány vezető ápoló számára lehetővé tették a főiskolai végzettség megszerzését. Ezt követően fokozatosan teret nyert az ápolóképzés, eleinte önálló kórházon kívül működő iskolákban, majd egyre több helyen a 1920-as évektől az egyetemekhez kapcsolva. Ez idő tájt vált elérhetővé az akadémiai szféra néhány ápoló számára, eleinte nem a szűken vett szakmában, hanem vezetés, oktatás területén. Itt a tananyag megújulására úgy is tekinthetünk, mint a szakma elismertségének növekedésére. Az európai kontinensen az I. világháború tömeges ápolóigényének kielégítése a legtöbb országban rányomta bélyegét az ápolóképzésre, rövid idejű tanfolyamok széles elterjedésével.

ÖSSZEKÖTŐ

Az I. világháborút követően merült fel egyes európai országokban (Belgium, Finnország, Lengyelország... stb.) az ápolóképzés egységesítésének gondolata. Az országok egészségügyi vezetői tisztában voltak a medicina technológiai fejlődésének és a népegészségügyi helyzet kihívásaival, melyek szakképzett személyzetet igényeltek. A kidolgozott programok megvalósítása anyagi források nélkül nehezen volt elképzelhető. Magyarországon az ápoló- és védőnőképzés területén a Johan Béla által kidolgozott reformok megvalósításában az USA tökéletes szerepet vállalt. Az egységesítési törekvések nem igazán jártak sok sikerrel sem hazai, sem nemzetközi téren, jóllehet az egységesítési reformokat az USA-ban már országos méretű ápolóképzési kutatásokra alapították. Az USA-ban azonban a megszerzett akadémiai vívmány továbbra is megmaradt.

Az ápolásfejlődés hármás felosztása, amit irányításként használtam, 1938-ban került papírra a korábban említett angol ápoló tollából. Az angol szakíró a néhány, az adott kor szellemében modern európai ápolásfejlesztés területén a finn, belga, lengyel példák mellett a legígéretesebbnek a magyar fejlődést ítélte és az ápolóképzés részletes tematikáját is megörökítette.¹ A hivatássá válás folyamata azonban szerencsére itt nem állt meg.

A II. világháború az ápolóképzés területén alapvetően más irányokat jelölt ki a két nagyhatalom befolyási övezetéhez tartozó országok számára. Magyarországon az ápolóképzés tanfolyami szintre történő visszafejlődését követően a paramedicinális főiskolai képzés megjelenésére egészen 1975-ig, a diplomás ápoló képzésre 1989-ig kellett várni. Az egyetemi okleveles ápoló képzés a közelmúlt vívmányai közé tartozik, a doktori fokozat megszerzésének lehetőségét a közeljövőtől remélhetjük. Ezek a folyamatok néhány ország kivételével Nyugat-Európában és az USA-ban már az '50-es, '60-as években lezajlottak, megteremtve ápolói filozófiákat, elméleteket, modelleket.

A szakma módszereinek ellesésétől az ápolóképzésben eljutottunk oda, hogy az információátadás legújabb technológiai és

technikai vívmányai jelentős szerepet kapnak a tanítás-tanulás folyamatában, a készségek kialakításában. Mára a formalizált oktatás szükségességét szerencsére nem vonják kétségbe, sőt minőségi mércét is állítanak mellé, akadémiai léptékekkel.² Az önálló szakmai megjelenés, tudásbázis kialakítása, képzési reformok mind azt a célt szolgálták, hogy az ápolás a társadalom és társzakkmak által is respektált, vonzó és karrieresatornát biztosító hivatássá váljon. A sajátos ápolói tudás formálódásában a képzésnek napjainkban is meghatározó szerepe van. Kutatások bizonyítják, hogy az ápolók legelső szakmai tudásforrásként az ápolói alapképzésüket jelölik meg a számtalan információforrás közül.³ A tananyag folyamatos aktualizálása, a kritikai gondolkodás képességének elsajátítása, a nemzetközi létre való felkészítés valamennyi képzési program szerves részét kell, hogy képezze, megteremtve ezzel a jövő ápolóinak a folyamatos tanulás és konvertálható tudás lehetőségét. Mindez jogos elvárásokat fogalmaz meg a mai kor különböző szintű ápolóképzésével szemben, lthton és külföldön egyaránt.

A kihívásoknak való megfeleléshez kívánok valamennyi volt és jövőendő kollégának, döntéshozónak és támogatónak kitartást és sok sikert.

1. Tálosi T., Makó Cs., Jéges S. (1980) Korábbi szervezeti- betegellátási-metodológiai népszerűsítőmunkák. In: Népegészségügy, 61: 82-94.

2. Tálosi T., Makó Cs., Jéges S. (1990) Korábbi szervezeti- betegellátási-technológiai népszerűsítőmunkák 1950. In: Népegészségügy #1(20): 30.

3. Carter, E.A. (1978) Evolutional patterns of knowledge in nursing. *Advances in Nursing Science*, 1, 12-23.

4. Glaser, W.A. (1970) *Social Settings and Medical Organizations*. Alhambra, NSW York.

5. Buda, J. (1990) A betegápolás története és szemléletváltásai a betegápolás módszertanok átvételéről. *Jegyzet diplomás ápoló szűk hallgatói számára*. PCEI EKA, Pécs.

6. Hauer, T., Hauer, R. (2001) *In eigener Händer Vom Biedersteiner Dekanatsseminar zum Frankfurter Mikroskristallbau*. Verlag: Waldemar Körner GmbH, Frankfurt am Main, 12-15.

7. Kárpóczy, K. (1983) A magyar ápolóképzés kérdései. *Egészségügyi szemle*, XXX, 118-22.

8. Antal, L. & Soudes, F. (1973) *Narrachinar: betegápolásról (composum Püski-Büszelölőjei) Betegápolás* 13, 1219-83.

9. Balázs, J. (1982) *Ápoló- és ápolónői képzés Magyarországon: Betegápolók és Ápolónők Országos Egyesületének három éveses tevékenysége (1982-1982)*. *Betegápolás* 13, 93-113.

10. Pines, E.A. (1958) *The story of growth of nursing as an Art, a Vocation, and a Profession*. Faber and Faber Limited, London, 455-57.

11. Ilcsi, Gy. (1996) *Új utak az ápolásban*. *Nővér* 9:14-8.

12. Johnson, L.L., Barner, P.A. *The nature of knowledge used in nursing practice*. In: *Parsons, S., Hayes VF. (szerk.) (1997) Nursing practice: Knowledge and vision*. Humana Press, CA: Sage, 3-24.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása – Kaposvár

Dr. Rumi György főiskolai docens, címzetes egyetemi docens, tanszéki csoportvezető

Előadó: Koritár Károlyné főiskolai adjunktus

Tisztelt Elnökség, Ünneplő Közönség, Kedves Munkatársaink, Barátaink!

A gazdasági és társadalmi változások az ellátás rendszerének változását is magukkal hozták. A több szinten folyó egészségügyi ellátás átalakítást kívánt. Ezt megköveteli a lakosság egészségi állapota, de a gazdaságos gyógyítás egyre sürgetőbb igénye is. Mindezeket a megfelelő képzési rendszereknek is segíteni kellett.

1991. májusában egy mároknyi csapat, Sövényi Ferencné országos főnövér vezetésével Pozsonyban egy Nemzetközi Szimpóziumon vett részt, amely az ápolószemélyzet képzésével foglalkozott. Ezen a nemzetközi tanácskozáson méginkább szembesültünk azzal a ténnyel, hogy szükség van az ápolók főiskolai rendszerben való képzésére.

Következésképpen az elkövetkezendő időben az ápolás és ápolásoktatás vezetői megkezdtek a szisztematikus munkát a curriculum összeállítására.

1992-ben Doris Modyl professzorasszony vezetésével a jövődi főiskola oktatói egymást buzdítva és segítve állították össze az első tananyagtartalmat, amely megkapta az engedélyt az 1993. szeptemberi induláshoz.

A workshopok főleg Kaposváron, Szombathelyen, Zalaegerszezen zajlottak, sokszor az éjszakába nyúlóan.

Kaposváron ösztönző segítséget kaptunk dr. Újsághy Erzsébet tagozatigazgatótól és Kishonti Kálmán gazdasági igazgatótól, akik biztosították a helyet, és a szellemi táplálék mellé a kulináris élvezeteket. Ezek a workshopok sok tudással, a közös munka élményével és új barátságokkal kötnek össze bennünket.

A következő évszámok voltak meghatározóak főiskolánk életében:

- 1993/94-es tanév: nappali képzés
- 1995/96-os tanév: levelező képzés
- 1998/99-es tanév: modulrendszerű oktatás
- 2000/01-es tanév: csak levelező képzés
- 2003/04-es tanév: creditrendszerű képzés

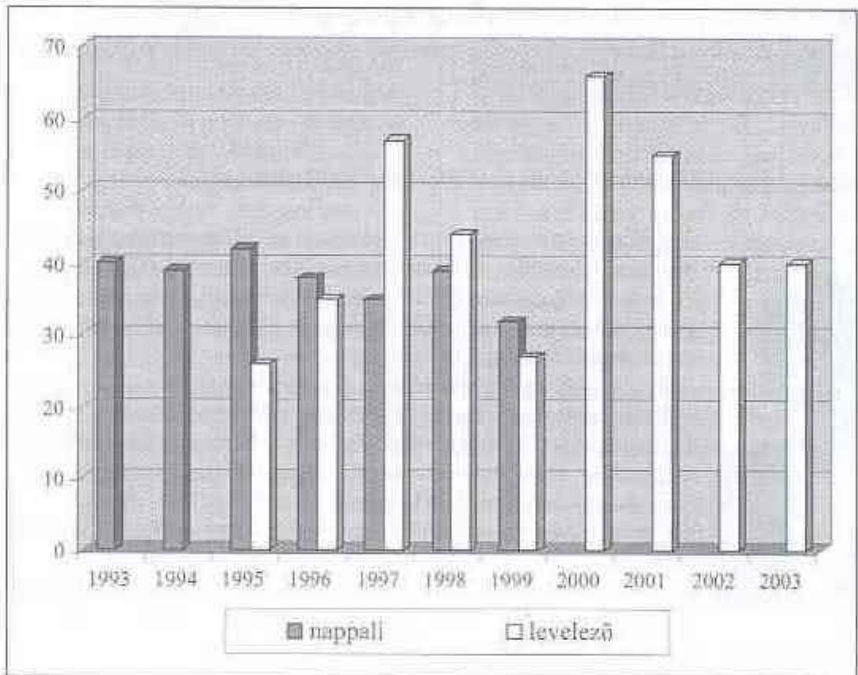
A következő ábrák szemléltetik a felveit és végzett hallgatóink arányát, de azt is láthatjuk, hogy a két szám között nagy a különbség. Adódik ez abból, hogy voltak olyan hallgatók, akik végülis nem az ápolást tekintették hivatásuknak, de akadtak olyanok is, akik más okokból maradtak ki az oktatásból. (Iskolai, munkahelyi, családi probléma.)

2000-től Kaposvár, reménytelen várakozások ellenére sem kapott nappali tagozatos hallgatókat, így a 2002/03-as tanévben záró vizsgát tettek utolsó nappali tagozatos hallgatóink.

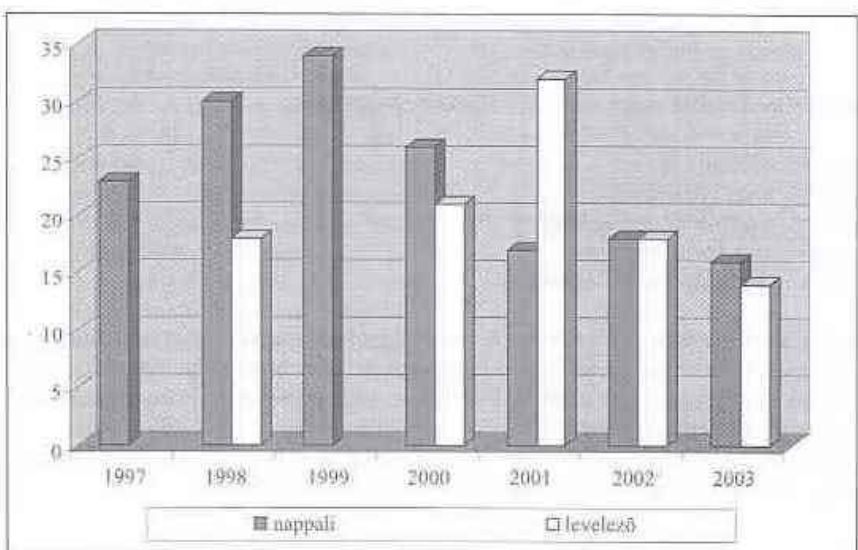
A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

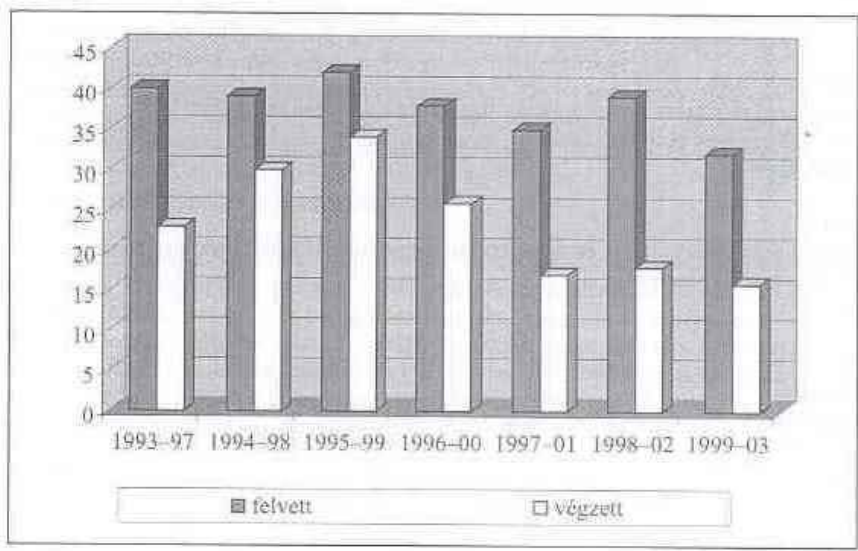

1993-2003 között felvett hallgatók létszáma a Diplomás Ápoló Szakon

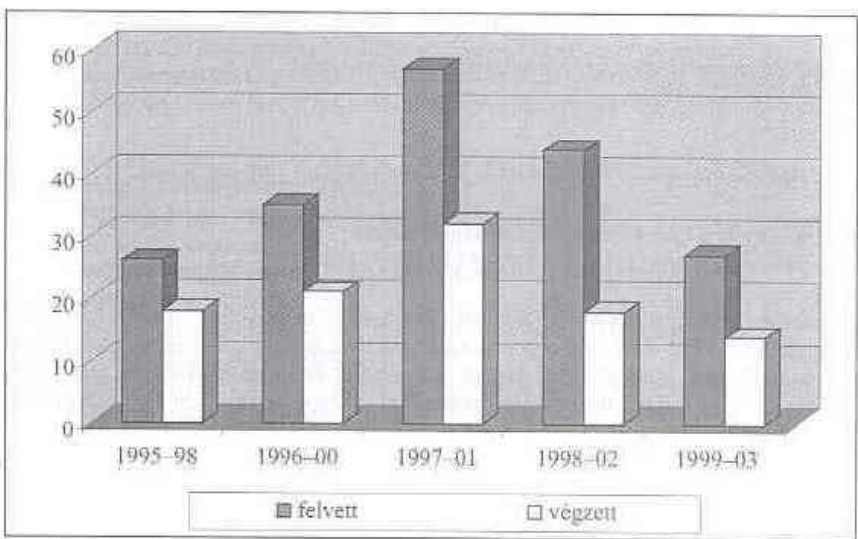

1993-2003 között végzett hallgatók létszáma a Diplomás Ápoló Szakon

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

A felvett és végzett hallgatók számának alakulása a nappali tagozaton

A felvett és végzett hallgatók számának alakulása a levelező tagozaton

ÖSSZEKÖTŐ

A képzésben résztvevő hallgatók közül 19-en tartottak TDK-előadást. A legjelentősebbek a következők:

1997

Gábor Eszter:

Állj mellém – avagy mit tudunk tenni a gyógyíthatatlan és haldokló betegekért?

Témavezető: Lukácsné Sebestyén Katalin

Kiemelt I. helyezés

Bánki Cecília:

A diplomás ápolók képzési céljai és ezek gyakorlati megvalósulásának kritikus pontjai

Témavezető: Bodosi Tamásné dr.

I. helyezés

1998

Ványi Gabriella:

"Álljon meg az AIDS"

Témavezető: dr. Gergelyné Busa Ildikó

II. helyezés

2000

Gyöngyösi Gabriella:

A stressz és a pszichológiai immunrendszer összefüggéseinek vizsgálata segítő foglalkozásuk körében

Témavezető: dr. Gergelyné Busa Ildikó

I. helyezés

2001

Kovács Rita:

A koszorúérműtéten átesett betegek életminőségének utánkövetése

Témavezető: dr. Kopsányi Rita

II. helyezés

3 fő levelező képzésben résztvevő hallgató is megmérettette magát a küzdelemben.

1998-ban Levang Szilvia kitüntetéssel végezte tanulmányait.

1998-ban Bánki Cecília rectori pályázaton nyert 100.000.- Ft-ot.

1992 novemberében munkába állt az első főállású oktató, 1993 szeptember 1-re már hárman álltunk az oktatás szolgálatában. 1994-ben még egy munkatárssal gyarapodtunk. A négy oktató főként ápolási ismereteket oktatott, más tantárgyakkal együtt. Időközben kettő munkatársunk más munkahelyre távozott és 2000-ben egy fiatal, saját nevelésű kollégával gyarapodtunk. Jelenleg 3 főállású oktató adja át ismereteit a hallgatóságnak.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

Részfoglalkozású oktatóink klinikai tárgyak oktatását végzik: Prof. Dr. Kopa János neuroológiát, Prof. Dr. Rozsos István sebészetet, Dr. Rumi György főorvos belgyógyászatot tanít.

Óraadóink száma 45, akik főfoglalkozásuk révén az elmélet és a gyakorlat szintézisét tudják közvetíteni a hallgatók felé, és sok esetben aktív résztvevői a gyakorlati képzésnek.

A diplomás ápolóképzésben résztvevő oktatók közül Prof. Dr. Rozsos István főiskolai, illetve egyetemi tanár, jelenleg emeritus professzor, Prof. Dr. Kopa János főiskolai tanár, Dr. Rumi György főiskolai docens, Koritár Károlyné és Dr. Bencze Zoltánné főiskolai adjunktusok és Magyarósi Anita főiskolai tanársegéd.

Valamennyien a másik két szakon is oktatunk.

1997 április 21-én a raumai Satakunta Polytechnik képviselőjével kötött megállapodást Dr. Buda József főigazgató és Dr. Újsághy Erzsébet tagozatigazgató. A szerződés keretén belül hallgatói és oktatói csereprogram valósulhatott meg a két főiskola között, amíg nappali képzés folyt intézetünkben. Összesen 20 kaposvári hallgató töltött hosszabb-rövidebb gyakorlati időt Finnországban. Vendégül láttunk 17 finn hallgatót, akik a Kaposi Mór Megyei Kórházban töltötték szakmai gyakorlatukat.

Raumában és Poriban meghívott előadóként tartott előadást Dr. Gyódi Gyula, Prof. Dr. Rozsos István, Dr. Rumi György. Vendégként fogadtuk Pirko Kujalat, Ulla Koskiment, akik többször jártak főiskolánkon, és értékes előadásokat tartottak hallgatóinknak.

1999 áprilisában Dr. Gyódi Gyula és Dr. Bencze Imre hivatalos látogatást tettek Raumában, ahol a Satakunta Polytechnik igazgatójával, Mirja Rissanennel megállapodtak a Sokrates/Erasmus programba való közös belépésről. Megbeszélés folyt a Leonardo programhoz való csatlakozás lehetőségéről is.

Az oktatók tudományos tevékenységüket külföldön is bemutatták.

1993 júniusában Londonban 8 fő (főiskolánként 11 fő) tanár felkészítő programon vett részt.

1997-ben Nürnbergben Nemzetközi Kongresszuson Dr. Rumi György tartott angol nyelvű előadást, melynek társszerzői főiskolánk oktatói voltak.

1998 júniusában Helsinkiben Ápoláskutatás Konferencián vettünk részt egy posterrel.

1999 második felében egy hetes munka keretében dolgoztuk ki a PLAR programot.

2000-ben Izlandon Nemzetközi Ápolástudományi Konferencián vettünk részt, szintén posterrel.

A szlovákiai Martinban Nemzetközi Geriátriai Konferencián vettünk részt, angol nyelvű előadással és posterrel.

Számos oktatási projektet nyertünk (Soros Alapítvány, Munkanélküli Központ, EIT), amelynek szervezésben, lebonyolításában vettünk részt.

Szeretném kiemelni a sikeres speciálkollégiumokat is, melyek igen népszerűek voltak hallgatóink körében.

Saját képzésünket sem hanyagoltuk el, 2003-ban több új diplomát szereztünk:

Magyarósi Anita egyetemi ápoló,

Koritár Károlyné és Dr. Bencze Zoltánné egészségfejlesztő mentálhigiénikus,

Dr. Bencze Zoltánné pedagógus szakvizsgát tett.

A Kaposvári Képzési Központ a Kar rendezvényeiben is rendszeresen szerepet vállalt és a kari szintű megbeszélések és értekezletek színhelye is gyakran Kaposvár.

A főbb történésekre visszatekintve örömmel tölt el, hogy ennek az ápolás számára fontos történelmi időszaknak, útkeresésnek aktív részese, részesei lehettünk, lehetünk.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket és munkatársaimnak a segítséget!

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása – Pécs

Sasváriné Bojtor Anna főiskolai adjunktus

Bevezető

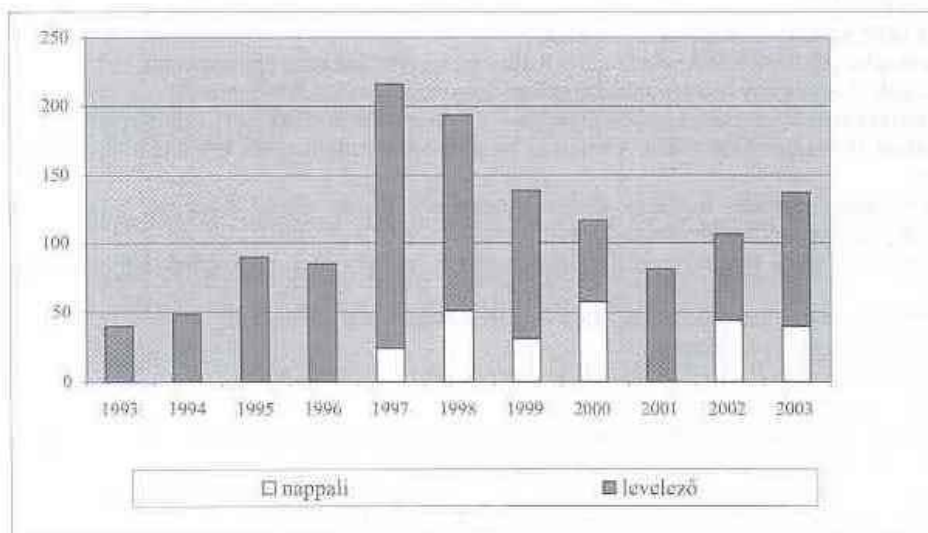
A Diplomás Ápoló Képzésnek a kezdetektől folyamatosan magam is résztvevője vagyok. Amikor felkértek bennünket az előadás megtartására, akkor úgy tűnt, hogy a 6 témakörre vonatkozó adatok összegzését, statisztikai adatok közzétételét, azok bemutatását várják tőlünk.

A beszámoló készítése közben egyre jobban meglevevénedett az elmúlt 10 év munkája, amit lényegében statisztikai adatokkal nem lehet teljes mértékben kifejezni. A számok mögött nagyon sok munka, tevékenység húzódik meg, de ezekből az adatokból közel sem tükröződik az a lelkes, fáradtságot nem ismerő csapatmunka, amit a Szak beindításától napjainkig elvégeztünk. Szépnek, győzelmesnek és milyen rövidnek tűnik az a néhány év, ami mögöttünk van.

A beszámolót 6 témakör köré csoportosítottuk:

I. A felvett és végzett hallgatói létszám alakulása 1993–2003 között

A hallgatói létszám alakulását mutatja az 1. sz. ábra az 1993/94-es tanévtől a 2003/04-es tanévig. Szembetűnően magas a hallgatói létszám az 1997/98-as tanévben. Ezek az adatok összefüggésbe hozhatók a bajai, és a székesfehérvári képzési központok beindításával.

1. ábra: A hallgatói létszám alakulása a Pécsi Képzési Központ Diplomás Ápoló Szakán, 1993–2003 között (összesen 1,265 fő)

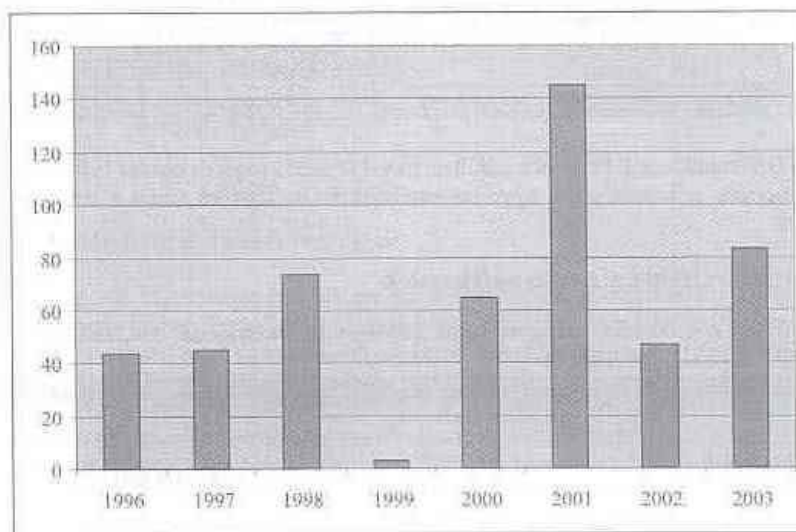
A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatőünnepsége

Anappali tagozatra az elmúlt 10 évben összesen 249, a levelező tagozatra pedig 1,016 fő nyert felvételt. A 2001/02-es tanévben Pécsen nem indult nappali képzés. Nem csak helyi, hanem országos szinten is esőkent az érdeklődés a nappali képzés iránt.

A Pécsi Képzési Központ nappali tagozatán végzett hallgatók létszáma 2000 és 2003 között összesen 62 fő (2001: 22 fő, 2002: 22 fő, 2003: 18 fő). A kihelyezett tagozatokon nem volt nappali képzés, ez a számadat a Pécsi Képzési Központra vonatkozik.

Lényegesen magasabb a levelező tagozaton diplomát szerzettek száma, mint a nappali tagozaton (2. sz. ábra).

2. ábra: A levelező tagozaton diplomát szerzett hallgatók számának alakulása 1996–2003 között
1999-ben nem volt végzős évfolyam, halasztott hallgatók kaptak diplomát.

Összehasonlítva a beiratkozott és a diplomát szerzettek arányát, jól érzékelhető a különbség a nappali és a levelező tagozat között. Míg a levelezős hallgatók többsége határozott életelellai törekedett a diploma megszerzésére, addig a nappali tagozatos hallgatók jelentős része "átmeneti" megoldásnak tekintette a szakra való jelentkezését.

2. Kiemelkedő hallgatói eredmények

A kitüntetéssel végzett hallgatók számát 1993–2003 között összesen 6 fő. Mindannyian a levelező tagozat hallgatói voltak. 1996-ban 2 fő (Fellegi Erzsébet, László Pálné szül. Kováts Erzsébet), 1997-ben 1 fő (Fábián Zoltán), 1998-ban 2 fő (Brétner Zsuzsanna, Strahl Istvánné szül. Csiki Aranka), 2001-ben 1 fő (Varga Judit) szerezte meg diplomáját kitüntetéssel.

Demonstrátori ösztöndíjban 4 hallgató részesült 1993–2003 között: Laki Krisztina (II. évf., 1999/2000), Béres Imre (IV. évf., 2000/01), Bory Éva (III. évf., 2002/03), Kiss Rita (I. évf., 2003/04). Köztársasági ösztöndíjat Kreskai Rita (IV. évf., 2001/02) nyert el.

A tudományos diákköri tevékenységek területén elért eredményeket mutatja az 1. sz. táblázat.

ÖSSZEKÖTŐ

Hallgató	Témavezető	TDK éve	Helyezés	kari - országos
Kalmár Krisztina	Sasváriné Bojtor Anna	1999/2000	II. díj	Kari
Rosta Anita	Sasváriné Bojtor Anna	1999/2000	II. díj	Kari
Szűcs Gabriella	Dr. Bódis József	1999/2000	III. díj	Kari
Béres Imre	Dr. Werling Józsefné	1999/2000	Különdíj	Kari
Németh Róza	Dr. Werling Józsefné	2000/01	I. díj	Kari - Országos
Szendrői Annamária	Dr. Váradyné Horváth Agnes	2001/02	I. díj	Kari
Baka Zoltánné	Dr. Váradyné Horváth Agnes	2001/02	I. díj	Kari
Rippl Klára	Dr. Váradyné Horváth Agnes	2001/02	I. díj	Kari
Bory Éva	Pálfi Ferencné	2001/02	HÖK Különdíj	Kari
Hotter Emese	Pálfi Ferencné	2002/03	I. díj	Kari
Bory Éva	Pálfi Ferencné	2002/03	HÖK Különdíj	Kari
Makó Gabriella	Pálfi Ferencné	2002/03	III. díj	Kari

1. táblázat: Tudományos Diákköri tevékenység az 1993–2003 közötti időszakban

Szakunkon a TDK-munka csak 1999-ben indult el, mivel Pécssett a nappali képzés 1997-ben kezdődött. Az elért eredmények mindenképpen figyelemreméltóak és ösztönzőek mind a hallgatók, mind az oktatók körében.

3. Az oktatói létszám alakulása, az oktatói fokozatok

A hallgatói létszám emelkedése magával vonta az oktatók létszámának emelkedését is. Jelenlegi oktatógárdánkat a 2. táblázat mutatja be.

Név	Jelenlegi beosztás (kezdő éve)	Kitüntetés (neve, adományozás éve)
Dr. Fazekas Zoltánné Schmelzer Mutild	főiskolai adjunktus – szakvezető (1993.01.15.) főiskolai docens (1995.07.01.) képzési közp. ig. h. (1997.04.01.) tanszakvezető (2002.10.01.) DÁ társzakvezető	Kiváló Munkaért (1988)
Dr. Tlun Zoltán Kálmán	főiskolai docens (2000.03.01.)	Kiváló Munkaért Oklevél (1983) Szent György Emlékérem (1993) Fejér Megyei Önkormányzat "Berzsenyi Zoltán Díj" (1996) Egészségügyi Miniszter "Batthyány-Strattmann László Díj" (1999)
Pálfi Ferencné Szabó Iлона	főiskolai adjunktus (1993.10.01.) főiskolai adjunktus (1997.10.01.) főiskolai adjunktus (2001.10.01.)	Rektori Dícseret (1987) Pro Sanitate (1997)
Sasváriné Bojtor Anna	főiskolai adjunktus (1993.01.11.)	Pro Sanitate (1997)
Dr. Váradyné Horváth Agnes	főiskolai tanszég (2000.08.01.)	Főigazgatói Dícseret (1993, 1998)
Bányölgyi Ferencné Szabó Mária	eu. szakoktató (1998.05.15.)	Munkaéremrend bronz fokozata (1975) Pro Universitate Árpádházi Szent Erzsébet Oklevél
Dr. Werling Józsefné Fórai Márta	szakoktató (1998.05.15.) főiskolai tanárség (2000.10.01.) munkaviszonya megszűnt. (2003.02.13.) főiskolai tanárség	
Szekeresné Izsák Margit	főiskolai tanárség (1999.01.01.) főiskolai tanárség (2003.01.01.)	

2. táblázat: A Diplomás Ápoló Szak / Ápolástani Tanszék fő- és mellékállású oktatói 1993–2003 között a Pécsi Képzési Központban

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

Tíz év távlatából két évet emeltünk ki: 1993-at és 2003-at. Az elmúlt időszakban a főállással rendelkező oktatók száma 2,5-szeresére emelkedett, az előléptetések vonatkozásában nincs változás.

4. Az oktatók tudományos munkássága

A Diplomás Ápoló Szak minden munkatársa törekedett a permanens önművelődésre, a tudományos munkára, amelyet az Intézet vezetősége is támogatott. A teljesség igénye nélkül összesítettük az oktatók tudományos munkásságát. Ezek szerint az elmúlt időszakban (1993–2003 között) 126 előadás (118 hazai, 8 nemzetközi), 39 közlemény (33 hazai, 6 nemzetközi), 11 tankönyv/jegyzetfejezet (9 hazai, 2 nemzetközi) volt az oktatók publikációs mérlege.

Kiemelkedően magas a hazai előadások száma, ezzel szemben nagyon alacsony a külföldi publikációk és előadások száma, amit mindenképpen növelni kell.

5. Külföldi oktatói–hallgatói csereprogramok

E témakörrel kapcsolatban csupán szerény eredményeket tudunk felmutatni. 3 oktató vett részt angliai és holland csereprogramban. 24 hallgatónak nyílt lehetősége arra, hogy Svédországban, Finnországban és Hollandiában vegyen részt csereprogramok keretében. Úgy gondoljuk és reméljük, hogy uniós tagságunk ezen a területen is pozitív változásokat eredményez.

Karunk vezetősége fontosnak tartotta és tartja a nemzetközi kapcsolatok kialakítását, külföldi szakemberek bevonását, a képzésben résztvevő oktatók továbbképzését. Kezdetben inkább a külföldi szakemberek meghívása, bevonása volt a jellemző, pl. továbbképzések megtartása, oktatók felkészítése, szemléltető eszközök bemutatása...stb.

6. Az oktatók egyéb szerepvállalásai

A szak minden tanára az oktatói munkája mellett (contact órák, seminariumok, speciál kollégiumok) jelentős szerepet vállalt az "egyéb", de az oktatással szervesen összefüggő munkaterületeken. 251 alkalommal consulensi, 95 esetben opponensi feladatokat láttunk el, valamint 28 esetben TDK-munkában vállaltunk témavezetői szerepet.

Az egyéb szerepvállalások között szerepel az oktatók önként vállalt továbbképzése, a szak által szervezett rendezvények, valamint az egyéb kategóriába sorolható feladatok. A 3. táblázatban feltüntettük az 1993–2003 közötti továbbképzéseket, konferenciákat és egyéb szakmai rendezvényeket, melyeken oktatóink résztvettek.

ÖSSZEKÖTŐ

Év	Rendezvény címe	Helyszín
1993	Tanterv kialakítás szempontjai	Budapest
1994	Tanterv fejlesztés elméleti struktúrája	Gyula
1995	Elmélet és gyakorlat egysége a Diplomás Ápoló képzésben	Pécs
1996	Értékelés az első évfolyam tapasztalatairól	Nyíregyháza
1997	Modul rendszerű képzési program továbbfejlesztése	Szeged
1998	Diplomás Ápolói Konferencia, A gyakorlatvezetésének szempontjai	Szombathely Baja Székesfehérvár Pécs
1999	Szakdolgozói Konferencia Ápolási dokumentáció vezetése a Diplomás Ápolói képzésben	Nyíregyháza
1999	Klinikai demonstrációs Konferencia	Pécs
1999	Canada Hungary Nursing Education Project Workshop I.	Szombathely, Zalaegerszeg
2000	Canada Hungary Nursing Education Project Workshop II.	Kaposvár Pécs
2000	Ezredforduló kihívásai a felsőoktatásban - Minőségbiztosítás az oktatásban - Gyakorlatvezetők felkészítése	Budapest Zalaegerszeg Baja Székesfehérvár
2001	Diplomás Ápolók Országos Találkozója Országos Szakdolgozói Konferencia Tankönyvírói felkészítés	Nyíregyháza Budapest Szombathely
2002	Tudományos Diákköri Konferencia Speciális szolgálatok Konferenciája Vizsgáltnöki és szakértői továbbképzés Tankönyvírói felkészítő	Pécs Budapest Budapest
	Országos Szakdolgozói Konferencia Ápolásmenedzsment Konferencia	Győr Szeged
2003	Tudományos Diákköri Konferencia Országos Szakdolgozói Konferencia	Zalaegerszeg Székesfehérvár

3. táblázat: Továbbképzések, konferenciák, egyéb szakmai rendezvények
1993–2003 között

Összegezve az elmúlt tíz év munkáját úgy gondoljuk, hogy a bemutatott adatok valamelyest kifejezik azt a csapatmunkát amit az oktatás színvonalának emelése érdekében tettünk. Mindvégig törekedtünk és törekedni fogunk a minőségi oktatói munkára, intézetünk jó hírnevének ápolására.

A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása – Szombathely
Dr. Molnár László főiskolai docens, tanszéki csoportvezető

Tisztelt Hallgatóim!

A diplomás ápolóképzés megkezdésének tizedik évfordulója alkalmából elmondandó rövid megemlékezésben nem csupán a már történelemmé szelidülni látszó múltunk egészségügyi vonat-

kozású emlékei iránti tiszteletből, hanem a gyökerek felderítésének reális igényéből következően is meg kell emlékeznünk azokról az eseményekről, amelyek a diplomás ápolóképzést Vas megyében, pontosabban Szombathelyen megelőzték és egyben a jelenlegi és nyugodtan mondhatjuk, hogy egészségügyünk eléggé viharos történetének az addigi legmagasabb szintű képzési formáját többé-kevésbé előkészítették.

A szakemberek, így az egészségügyben dolgozó és különböző szintű végzettséget kívánó szakemberek képzésének a változásában a legnagyobb generátor mindig az ellátásban megjelenő igény. Így történt ez megyénkben is, hiszen a II. világháború befejezését követő években a más megyék kórházi ágyszámaihoz képest kimagaslóan magas ágyszámú kórházaink egyre sürgetőbben igényelték az ápolói utánpótlás erőteljes növelését. Az orvostudomány fejlődésén túl a kórházi ágyak, mindeneképpen a tbc-s betegek ellátására szolgáló kórházi ágyak számának intenzív növekedése, valamint a szerzetesrendek,

beleértve a kórházi ápolással foglalkozó szerzetesrendek feloszlata miatt kialakult helyzet egyre türelmetlenebbül sürgette az ápolóképzés korszerűsítését és a minőségileg új szintet jelentő és a tanfolyamos képzés helyébe lépő iskolarendszerű képzés létrehozását.

Ezen igény kielégítését szolgálták a megyeszékhelyen az 1950-es évek elején megszervezett felnőtt és gyermekápoló-képző iskolák.

Az ápolási gyakorlat azonban újabb követelményekkel jelentkezett és mind szakmai, mind pedig általános műveltség-vonatkozásában magasabb képzettségű ápolókra tartott igényt. E cél elérését szolgálta az egészségügyi szakközépiskolák létrehozása. Az ápolóképzés régi formája fokozatosan megszűnt és helyét az akkor egy kiesit az ápolóképzés esodaszerének tartott egészségügyi szakközépiskolák foglalták el.

Ezen rövid megemlékezés keretein belül nem részletezhető szakmai, gazdasági és existenciális okok miatt az új igényekhez igazodó követelmények alapján szervezett, magasabb szintű ápolóképzés megszervezése vált szükségessé. Ebben a változásban azonban – ellentétben az egészségügyi szakközépiskolák létrehozásának időszakával – az új, magasabb szintű képzés megszervezése után – igaz erősen meggyengülve, de – megmaradtak az egészségügyi szakiskolák is. Úgy gondoljuk, hogy Szombathelyen az új igények megjelenése mellett a diplomás ápolói szak 1993-ban történt létrehozásakor a már több, mint négy évtizede létező iskolarendszerű ápolóképzés is előkészítő szerepet játszott. A felvételi rendszer sajátossága, hogy a felvételiző valamelyik főiskolára jelentkezik és nem egy adott képzési központba.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

Mégis úgy gondoljuk: karunk diplomás ápolói szakának szombathelyi képzési központjában végzett oktatói tevékenységeről többé-kevésbé hiteles képet ad a felvett, majd a végzett hallgatók számának alakulása.

A szak létrehozás óta eltelt tíz évben sajnos csak nyolc évben volt alkalmunk évfolyamot nappali tagozaton indítani. A hallgatók összlétszáma 292 volt. Az egy évfolyamra jutó nappali tagozatos hallgatók átlagos száma tehát 36–37 körül alakult.

A végzett évfolyamok száma a kimaradt évek miatt mindössze hét, a végzett hallgatók száma pedig 175.

A beiratkozott és a végzős nappali hallgatók számának összevetéséből kitűnik, hogy 61 hallgató, vagyis a beiratkozottak 25,8%-a nem szerzett ápolói diplomát.

A levelező képzés 1994-ben jött létre, és az úgynevezett OKJ évfolyammal együtt 7, nélküle pedig 6 évfolyam indult. Tekintettel arra, hogy az OKJ évfolyam egy speciális képzési forma volt, adataitól a későbbiekben eltekintünk. Így a 6 évfolyamra beiratkozott levelező hallgatószám 213, az egy évfolyamra jutó átlagos létszám pedig 35,5 volt. Közülük 175-en szereztek diplomát, tanulmányaikat abbahagyó hallgatók száma 38, arányuk pedig 17,8% volt.

A lemorzsolódásnak mindkét képzési formában, de főleg a nappali képzésben tapasztalt aránya természetesen elgondolkodtató. Az okok elemzése nem lehet az előadás témája, de tudjuk, hogy a tanulmányokhoz kapcsolódó okok mellett a távozásban személyes okok is szerepet játszottak.

A dolog kapcsán azonban mégis némi elégedettségre adhat okot – és a kivülállók, néha ezen oktatási forma ellenzőinek táborához tartozók számára is bizonyítja –, hogy a Diplomás Ápoló Szakon szerzett okmányok súlya van és mögötte kemény munka, nem csupán négyéves hallgatói jogviszony áll.

Szándékosan hagytam ki az érintettek felsorolásából az ápoló szak oktatóit és persze hallgatóit, mert ők ezt vagy mindig tudták, vagy pedig az első vizsgaidőszak eredményei tették számukra nyilvánvalóvá.

A szakma sajátosságából következik egyébként,

hogy az oktatók között a főiskolai statusban lévők száma alacsony, a tárgyak többségét a későbbi munkahelyek legjobb ismeretekkel rendelkező szakemberei oktatják. Az egyetemi és főiskolai lét mindennappjainak formálói azonban mindig a tanszékek statusban lévő oktatói voltak és meggyőződésem szerint lesznek a jövőben is.

Tanszéki csoportunk legnagyobb létszáma 7 fő volt, 2000-ben és 2002-ben. Jelenleg öten vagyunk, valamennyien főfoglalkozásunk.

A jelenlegi oktatói létszám mellett a diplomás ápoló képzés zavartalan lebonyolítását biztosítani tudjuk. Ezt annak ellenére mondhatjuk, hogy az elmúlt 10 év alatt a statusban lévő oktatóink közül 4 főfoglalkozású és 1 részfoglalkozású munkatársunk más, az oktatással legfeljebb közvetett kapcsolatban lévő munkakörbe távozott.

A tanszéki csoport munkatársai oktatói tevékenységük mellett az egyetemi és főiskolai elvárásoknak megfelelően – igaz, változó intenzitással – tudományos tevékenységeket is folytatnak. Erről egyrészt tudományos előadások, másrészt tudományos közlemények formájában adnak számot. Mint említettem, a tudományos tevékenység intenzitása ugyan időközönként változott, ennek ellenére ezen tevékenység külső megnyilvánulásai végig megfigyelhetőek voltak. Ezt támasztja alá, hogy munkatársaink az említett időszak alatt összesen 68 előadást tartottak a különböző rendezvényeken és 13 közleményük jelent meg lectoralt folyóiratokban. Ezen tevékenység folyamatosságát biztosítja, hogy még ebben az évben több előadással fogunk szerepelni konferenciákon és kongresszusokon, továbbá közlés előtt áll egy cikkünk, amelynek megjelenése október–november hónapra várható. A jelenleg folyó tudományos munkánk állapota alapján valószínűsíthető, hogy a következő évben újabb előadásokkal és közleményekkel fogunk jelentkezni.

Meg kell ugyanakkor említenünk azt is, hogy a rendezvényeken való részvétel anyagi okok miatt egyre nagyobb nehézséget jelent. A kongresszusi részvételi díjak robbanásszerű növekedése miatt ilyen lehetőségeink, a főiskolai kar minden igyekezte ellenére, egyre

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

jobban szükkülni látszanak. Ha a tudományos rendezvények elüzletiesedési folyamata tovább tart – márpedig a jelek erre utalnak –, akkor az előbb említett "látszathól", annak minden hátrányos következményével biztosan szomorú valóság lesz.

A tanszéki csoport tudományos munkájához szorosan kapcsolódik a hallgatók Tudományos Diákköri tevékenysége. A hallgatók ilyen jellegű tevékenységének kibontakozásához idő kellett, hiszen a dolog jellegéből fakadóan ebben az I. és II. évesek aligha tudnak részt venni. Így érthető, hogy a kezdő lépésekre csak 1995-ben került sor. Ezen évtől kezdve azonban több jó eredményt is elértünk. Hallgatóink a Kari TDK Konferenciákon összesen 2 első, 2 második és 2 harmadik, valamint 4 negyedik helyezést értek el, két alkalommal pedig HÖK különdíjban részesültek.

Tanszéki csoportunk életében fontos szerepet játszik a külföldi kapcsolatok ápolása. E tevékenység jelentőségét különösen növeli az a körülmény, hogy Magyarország 2004 május 1-től az Európai Unió rendes tagjává válik, amely nyilvánvalóan magával hozza eddigi lehetőségeink kibővülését. Ezen kapcsolatok keretén belül oktatóink 13 alkalommal tettek

látogatást külföldi partnereinknél és nagyjából ennyire tehető a külföldről érkező látogatóink száma is. Ezen látogatások a szakmai haszon mellett ahhoz is hozzájárultak, hogy külföldi partnereink jobban megértsek a magyarországi helyzetet és reálisabban tudják megítélni a magyarországi diplomás ápolóképzés helyzetét. A nemzetközi kapcsolatok alakításában, a szakmai ismeretek és a nyelvtudás színvonalának növelésében különösen nagy szerepet játszanak hallgatóink külföldi szakmai gyakorlatai. Az eltelt időszakban összesen 18 hallgatónk vett részt külföldi szakmai gyakorlaton és tett szert értékes és hazánkban is hasznosítható ismeretekre.

Tisztelt Hallgatóim!

A rendelkezésre álló rövid időtartam nem teszi lehetővé, hogy a Szombathelyi Képzési Központban egy évtizede folyó diplomás ápolóképzés tapasztalatairól részletesen beszámoljak. Úgy gondolom azonban, hogy a viszonylag szűkre szabott beszámoló is alátámasztja azt, hogy a főiskolai diplomát nyújtó képzés megszervezése időszerű volt és egy fejlettebb formát jelent a magyar ápolóképzés fejlődésében.

A diplomás ápoló képzés elmúlt 10 évének bemutatása – Zalaegerszeg

Dr. Tárnok Ferenc főiskolai tanár, tanszéki csoportvezető

A Zalaegerszegi Képzési Központban a diplomás ápoló főiskolai képzés 1993 szeptember 1-én indult meg, nappali tagozaton, 4 éves képzés formájában. Ezt követte 1994-ben a kezdetben 3 éves, majd 1996-tól a 8 semestert (4 évet) felölelő levelező képzés.

Az 1997/98-as tanévben került sor a moduláris oktatás beindítására a levelező képzési formában, majd a nappalin is az 1998/99-es tanévben. 2002-ben már a modul alapú kreditrendszerű oktatásra való felkészülés kihívásainak kellett eleget tennünk. 2003 szeptemberétől indult el a kreditrendszerű oktatás, ami mellett 2005-ig még fut a hagyományos modul oktatás is.

2002 február 28-án a Magyar Akkreditációs Bizottság a PTE EFK Ápolástani Tanszék Zalaegerszegi Tanszéki Csoport munkáját kiváló minősítéssel értékelté.

Az elmúlt 10 év során a felvételt nyert és a diplomát szerzett hallgatók létszámának alakulását az alábbi táblázatok (1., 2. táblázat) mutatják be.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

Tanév	I. évfolyamos hallgatók száma	Diplomát szerzett
1993/94	39	21
1994/95	34	22
1995/96	40	24
1996/97	36	21
1997/98	35	21
1998/99	33	13
1999/2000	30	19
2000/01	nem indult I. évfolyam	
2001/02	22	
2002/03	nem indult I. évfolyam	
2003/04	nem indult I. évfolyam	

1. táblázat: A PTE EFK Zalaegerszegi Képzési Központjában kezdő és diplomát szerzett hallgatók számának alakulása a nappali tagozaton, 1993–2003 között

1993–2003 között nappali tagozaton tanulmányokat megkezdett I. évfolyamos hallgatók száma: **269 fő**
1997–2003 között nappali tagozaton végzett, diplomát szerzett hallgatók száma: **144 fő (247 felvétlből)**

Tanév	I. évfolyamos hallgatók száma	Diplomát szerzett
1994/1995	31	28
1995/1996	37	35
1996/1997	20	18
1997/1998	48	43
1998/1999	22	16
1999/2000	22	13
2000/2001	33	
2001/2002	nem indult I. évfolyam	
2002/2003	nem indult I. évfolyam	
2003/2004	31	

2. táblázat: A PTE EFK Zalaegerszegi Képzési Központjában kezdő és diplomát szerzett hallgatók számának alakulása a levelező tagozaton, 1993–2003 között

1994–2003 között levelező tagozaton tanulmányaikat megkezdő I. évfolyamos hallgatók száma: **244 fő**.
1997–2003 között végzett, diplomát szerzett hallgató száma: **153 fő (180 felvétlből)**.

A PTE EFK Zalaegerszegi Képzési Központban a hallgatók körében magas színvonalú tudományos diákköri munka folyik, melyet az oktatók koordinálnak és segítenek.

E munka sikerességét bizonyítják az alábbi hallgatói eredmények a Diplomás Ápoló Szakon:

Köztársasági ösztöndíjban részesültek kimagasló tanulmányi eredményeikért és tudományos diákköri munkáikért:

Hencsei Kinga (IV. évfolyam) az 1997/98-as tanévben,

Földi Mónika (IV. évfolyam) az 1998/99-es tanévben,

Bakos Marianna (III. évfolyam) az 1999/2000-es tanévben,

Szabó Valéria (IV. évfolyam) a 2002/03-as tanévben.

Valamennyien nappali képzésben vettek részt.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

Demonstrátori ösztöndíjban részesültek kitünő tanulmányi eredményeikért és tudományos diákköri tevékenységeikért:

Betlehem József és Reznéki Szilvia (IV. évfolyam) az 1996/97-es tanévben,
Hencsei Kinga és Verasztó Edina (III. évfolyam) az 1997/98-as tanévben,
Verasztó Edina (IV. évfolyam) az 1998/99-es tanévben,
Bakos Marianna (IV. évfolyam) az 1999/2000-es tanévben,
Ferenesov Veronika és Gész-Hajnalka (III. évfolyam) a 2000/01-es tanévben,
Horváth Pirooska és Cziráki Katalin (III. évfolyam) a 2001/02-es tanévben,
Közma Rajmund (III. évfolyam) a 2003/04-es tanévben.

Az évente megrendezésre kerülő Kari és Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon eredményesen szerepelt számos hallgatónk:

1996-ban a II. Kari TDK-n (Pécs) két hallgatónk első, illetve harmadik helyezést ért el.
1996-ban a XIX. Országos TDK-n (Szeged) egy hallgatónk első helyezést ért el.
1997-ben a III. Kari TDK-n (Kaposvár) négy hallgató munkáját díjazták második helyezéssel.
1997-ben a XX. Országos TDK-n (Szeged) egy hallgatónk ért el hetedik helyezést.
1998-ban a IV. Kari TDK-n (Zalaegerszeg) két hallgatónk hozta el az első, illetve harmadik díjat munkájukkal.
1999-ben a XXII. Országos TDK-n (Budapest) egy hallgatónk harmadik helyezést ért el.
2002-ben a VIII. Kari TDK-n (Szombathely) egy hallgató harmadik díjat kapott munkájáért.
2003-ban a IX. Kari TDK-n (Zalaegerszeg) egy hallgatót díjaztak a harmadik hellyel.

A PTE EFK Ápolástani Tanszék Zalaegerszegi Tanszéki Csoportját lelkes és dinamikus munkatársak alkotják és alkotják jelenleg is. Nevezetesen:

Dr. Tárnok Ferenc

Főiskolai tanár, az orvostudományok kandidátusa. 1965–1987 között a POTE-n dolgozott elméleti intézetben, majd klinikai területen. 1997-től folyamatosan, jelenleg is a Zala Megyei Kórház II. sz. Belgyógyászati Osztályának osztályvezető főorvosa. 1990-től kapcsolódott be a POTE Egészségügyi Főiskola Zalaegerszegi Képzési Központjának munkájába, ekkor főiskolai tanári kinevezést nyert. Kezdetül, 1993-tól az Ápolástani Tanszéki Csoport vezetője, 2001–2002 között a PTE EFK Ápolástani Tanszék vezetői feladatait látta el, majd 2002 november 1-től egyéb irányú teendőire való tekintettel a tanszékvezetői feladatok alól felmentést kért és kapott, melyeket ezután Dr. Schmelzer Matild (Pécsi Ápolási Tanszék vezetője) vett át.

Gróf Albertné

1993-tól 2001-ig mint főiskolai tanársegéd, majd adjunctus vett részt a tanszéken folyó munkában.

Müllerné Szőgedi Ildikó

1993-tól, mint főiskolai tanársegéd kapcsolódott be a tanszéki csoport munkájába. 1997-ben egyetemi diplomát szerzett a Janus Pannonius Tudományegyetem Bölcsészkarán. 1999-ben főiskolai adjunctusi kinevezést kapott. 2002 szeptemberében megkezdte PhD kurzusát a PTE BTK Pszichológiai Doktori Iskola 4. programjában.

Bujtor Anna

1994-ben főiskolai tanársegédként kapcsolódott be az oktató és tanszéki munkába. 1999-ben megszerezte az egyetemi végzettséget a Janus Pannonius Tudományegyetem Bölcsészkarán. 2001-ben vehette át a főiskolai adjunctusi kinevezését.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

Karamánné Pakai Annamária

Egyetemi okleveles ápoló, főiskolai tanársegéd, aki 1999-ben lett tagja az oktató csoportnak.

Dér Anikó

Egyetemi okleveles ápoló, főiskolai tanársegéd, aki 2002-ben csatlakozott a tanszékhez.

Dr. Med. habil. Vattay Péter

Az orvostudományok kandidátusa, egyetemi magántanár. 2003 szeptemberben főiskolai tanári kinevezést kapott, azóta kapcsolódott be a tanszéki munkába.

A fenti jelenlegi munkatársak mellett a tanszéki csoport életében főiskolai tanársegédként meghatározott ideig részt vettek:

Betlehem József	(1997–1999)
Németh Katalin	(1998–1999)
Ruprecht Mariann	(1998–2000)
Szilvás Zsófia	(2000–2003)

Az oktatást segítik továbbá óraadó oktatók, demonstrátori ösztöndíjat nyert diplomás ápoló hallgatók, illetve a gyakorlati képzés során a Zala Megyei Kórházban oktató diplomás ápolók.

A tanszéki csoport valamennyi tagja rendelkezik önálló kutatási területtel, de hatékony az egyéb főiskolai területen tevékenykedőkkel való együttműködés is. Klinikai, ápolástudományi, pedagógia-pszichológiai, geriátriai-szociálgerontológiai, betegápolástörténeti, etikai, egészségnevelési szakterületeken számos kutatási eredményt tettek közzé az oktatók az elmúlt évtizedben, így:

A hazai publikációk száma összesen 16 (beleértve az idézhető absztraktokat is).

A nemzetközi publikációk száma (angol és német nyelven) összesen 16.

A hazai konferenciákon összesen 63 előadást tartottak oktatóink.

Nemzetközi konferencián összesen 28 előadás hangzott el a tanszéki csoport tagjai részéről.

A tanszéki csoport igyekszik minél gyümölcsözőbb kapcsolatokra szert tenni, ezzel is emelve a szakon folyó elméleti és gyakorlati képzés színvonalát. Az elmúlt évek során a tanszéki csoport pár oktatója, illetve a tanszéki csoport vezetője 8 országban vett részt tanulmányutakon az alábbiak szerint:

PHARE Program keretében 1992 október 10–25. között Olaszországban (Torino) és Spanyolországban (Barcelona, Politológiai Egyetemen)

Szintén PHARE Program keretében 1995 október 8–21. között Portugáliában, Lisszabonban és Almerimben otthonápolási intézményekben.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

1998 február–március között 6 hetes Lund-i tanulmányút.

1999 július 5. – augusztus 16. között Izraelben az Izraeli Külügyminisztérium által szervezett MASHAV kurzuson.

2001 október 15–21. Poriban és Raumában (Finnország) a Satakunta Polytechnic Health Care and Social Sciences főiskolán.

2002 augusztus 8–24. között Clevelandben (USA) a Case Western Reserve Universityn.

2002 november 4–9. között Manchesterben (UK) Nursing Leadership Centerben.

2003 április 28. – május 4. között Helsinkiben (Finnország) a Finland Stadia Helsinki Polytechnic University-n.

A tanszéken számos hallgatói csereprogram indult be az oktatók külföldi kapcsolattépítő tevékenységei révén. A hallgatók az alábbi társintézményekben tölthettek szakmai gyakorlatot:

Lund – Svédország, University Faculty of Medicine Nursing Department (ERASMUS program keretében): 1 hallgató 1998-ban 6 hetet, 1 hallgató 2000-ben 3 hónapot, 1 hallgató 2002-ben 3 hónapot.
Pori – Finnország, Social Services and Health Care: 1 hallgató 1997-ben 1 hetet, 1 hallgató 2002-ben 3 hónapot.

Cleveland – USA Case Western Reserve University: 1 hallgató 1996-ban 1 hónapot.

Frankfurt – Németország, Diakonissza Klinikák: 2002-ben és 2003-ban 15 hallgató 1–1 hónapot.

Az elmúlt 10 év alatt munkacsoportunk amerikai, svéd, norvég, finn vendégeket fogadott, akik szakmai előadást tartottak és ismerkedtek munkánkkal, illetve akikkel további együttműködési lehetőségekről tárgyaltunk.

A tanszéki csoport tagjai aktívan tevékenykednek országos szakmai testületekben is, mint az:

Ápolástudományi Társaság

Magyar Ápolási Egyesület

Magyar Oxyológiai Társaság

Veszprémi Akadémiai Bizottság – Ápolási Szekció

VEAB Neveléstörténeti Szekció

Egészségpedagógiai Szekció PTE Pécs

PAB Orvosi Szakbizottság Ápolástani Munkabizottság

Országos és nemzetközi konferenciák szervezőiként, házigazdáiként a tanszéki csoport igyekszik öregbíteni a PTE EFK jó hírnevét. A tanszéki csoporthoz fűződik többek között:

WHO Demonstrációs és Oktatási Egységek Országos Konferencia (1998) megszervezése

Szlovén–Magyar Határmenti Konferencia (2001 Dobrovnik) megszervezése

Evidence Based Nursing and Medicine Konferencia (2002 Zalaegerszeg) megszervezése.

Ugyanakkor munkatársaink résztvettek országos szintű szakmai feladatok megoldásán munkálkodó munkacsoportokban (PLAR, NAT, PHARE Koordinációs Iroda)

Az elmúlt 10 év során több (4 db) sikeres pályázatot írtunk, az elnyert összegeket szakmai képzéseink, továbbképzéseink során használtunk fel.

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

Út az intézetig

Prof. Dr. Illei György emeritus főiskolai tanár, címzetes egyetemi tanár, főigazgatói tanácsadó

Mielőtt az intézetig vezető úton elindulnék, kötelességemnek érzem, hogy tisztelettel megemlítsém azokat, akik az út előkészítésében, megépítésében meghatározó szerepet játszottak, s akik a későbbiekben

is segítettek az úton történő biztonságos előrehaladást, elhárították a felmerülő akadályokat.

Sövényi Ferencné, Csontos András, Bognár László, Kiss Mária, Mucha Márkné, Doris Modly, Thelma Wilson, Lammie Hadders, Joyce Colling, Joyce Fitzpatrick, Imre Sator, Joy Holmwood és a Főiskolai Képzések akkori főigazgatói: Buda József, Lukácskó Zsolt, Mészáros Judit és Szél Éva kezdeményezése, kitartó fáradozása, tapasztalataik átadása nélkül nem ünnepelehetnénk a mai napon. De nem tarthatnánk ma itt azoknak az oktatóknak, gazdasági vezetőknak és oktatói segítő munkatársaknak áldozatos munkája nélkül sem, akik vagy már a kezdetektől, vagy a munkába később bekapcsolódva megvalósították a célkitűzéseket, és munkájukkal biztosították és biztosítják ma is az úton történő biztonságos és folyamatos előrehaladást. Köszönettel tartozunk a Project Hope, a leicesteri Charles Frears College, a Soros Alapítvány és a kanadai kormány különböző időszakokban nyújtott támogatásáért.

A Pécsi Orvostudományi Egyetemen a felsőfokú diplomás ápolóképzés az Egészségügyi Főiskolai Képzés keretében

1993-ban indult meg. A képzés mai napig tartó folyamatát négy szakaszra osztom.

Az *első szakasz* az előkészítésnek, az oktatók kiválogatásának, felkészítésének és a központi program elkészítésének szakasza 1992-ben zajlott le. E szakasz munkájában már résztvettek a POTE akkor már működő négy tagozatának jövőre ápolásoktatói. Az ebben és a későbbi szakaszokban végzett tevékenységről részletes és bizonyítékokra alapozott ismertetés olvasható dr. Buda Józsefnek a Kar történetéről írott könyveiben.

A *második szakasz* a főiskolai diplomás ápolóképzés Alapító Okiratának 1993. januárjában történt miniszteri aláírásával kezdődött. Ennek az évről az első felében az oktatói kinevezések kiterjedtek, a curriculumot a főhatóság jóváhagyta. A képzés a négy tagozaton 4 éves nappali és kezdetben 3 éves levelező tagozaton 1993. szeptemberében megkezdődött.

1994-ben rendszeres továbbképzésekre, workshopok megrendezésére, az első oktatási

év tapasztalatainak értékelésére került sor, többségében külföldi segítők közreműködésével. Közben a levelező képzés időtartama is négy évre emelkedett, az első diplomaosztásra 1997-ben került sor.

Az egyes tagozatokon folyó tevékenységet külön előadások ismertetik. A továbbiakban azokkal az eseményekkel kívánok foglalkozni, melyek a szak egészét érintették, és amelyek részben eredményesnek, részben sikertelennek bizonyultak.

Már 1994-ben a főiskola vezetésével egyetértésben célul tűztük ki a felsőfokú képzés teljes spektrumának megvalósítását, a felsőfokú szakképzéstől a doktori iskola létesítéséig a képzési struktúra korszerűsítésével, vagyis a moduláris kreditrendszerű képzés lépcsőzotes-

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

bevezetésével. Ezt az elképzelést akkor még csak szűk körben alakítottuk, betartva a mindenkori környezet adta lehetőségek figyelembevételével a fontolva haladás taktikáját.

Ebből a tevékenységből a kezdeti tanterv moduláris szerkezet irányába történő módosításának, a creditrendszer kezdetben a speciálkollégiumok területén történő, szoktató jellegű bevezetésének és új szakok alapítását előkészítő időszakát tekintem a *harmadik szakasznak*. Ennek időszakára esett a szak első, sikeres akkreditációja, a főiskola közpénzügyi elölépése teljes jogú Főiskolai Karrá, a moduláris tanterv szükséges korrekciója, a felsőfokú ápolói szakképzési program tervezetének MAB részéről történt elutasítása, ugyanakkor a szülésznői felsőfokú szakképzési program elfogadása, a Magyar Ápolástudományi Társaság megalakulása, az Ápolástudományi Tanszék létesítése Szombathely székhellyel, a többi tagozaton Tanszéki Csoportok megalakulása, a szülésznői felsőfokú szakképzés alap- és kiegészítő képzésének megindítása Szombathelyen, a WHO Klinikai Demonstrációs és Oktatási Egység megalakulása, a központi záróvizsgakérdések kidolgozásának koordinálása és a kötet megszerkesztése, a Pécsi Akadémiai Bizottságban az Ápolástani Munkabizottság megalakulása. Ugyancsak ebben az időszakban került sor hallgatók és oktatók angliai és amerikai többhetes tanulmányútra, kapcsolatok kialakítására a lundai egyetem ápolástani intézetével, az oktatók hazai és külföldi konferenciákon, kongresszusokon történő részvételére, külföldi kapcsolatok bővítésére, a diplomás ápoló levelező képzés indítására Székesfehérváron és Baján.

A *negyedik szakasz* foglalja magában az egyetemi ápolóképzés programjának elkészítésétől a szak indításán át az első diplomaadásiig terjedő időszakot, az egyetemi integráció beteljesedését, a kari szervezeti struktúra Tahin főigazgató által irányított egyetemi szintű átalakítását s ennek részeként az Ápolástudományi Intézet, ennek keretében az

Ápolástani Tanszék és a Szülésznői Tanszék megalakítását, a második akkreditációs eljárásra történő felkészülést és annak a szak számára igen sikeres lefolytatását, a creditrendszerű képzés előkészítését és bevezetését. Jelentős eseménynek tekintem a kanadai kollégákkal több, mint egy éven át folytatott együttműködést a hazai PLAR rendszer bevezetésének kimunkálása érdekében, továbbá a Soros Alapítvány támogatásával hónapokon át tartó oktatói felkészítést a roma lakossággal kapcsolatos ápolói magatartás javítása érdekében, az első szakirányú továbbképzési szak alapításának és indításának engedélyezését.

Ebből az időszakból két eseménysort szeretnék kiemelni. Az egyik az egyetemi képzés engedélyezését megelőző eseményekkel kapcsolatos. 1997 végén nyújtottuk be a Kari Tanács jóváhagyása után a 10 félévre tervezett, moduláris és creditrendszerű tantervi programot a POTE Egyetemi Tanácsához, mely testület azt ugyancsak jóváhagyta és felterjesztette az Oktatási Minisztériumba. Ott formai kifogást nem találtak, a tervezet a MAB és az FTT elé került. A MAB első tárgyalás után a programot támogatólag jóváhagyta, azonban az FTT ellenkező álláspontot foglalt el. Az elutasítás fő indoka az volt, hogy erre a képzésre nincs szükség. A határozatot kellő indokokkal megfellebbeztük, második tárgyalás során azután az FTT is kedvező döntést hozott. Ezt követte a szokásos minisztériumi eljárás, melynek végeredményeként a képzést kiegészítő alapképzésként, 3 féléves képzés formájában engedélyezte a kormány. Már a képzési program tervezetének elkészítésekor is hasonló megoldásban reménykedtünk, mert a 10 félévből 7 félév tematikája a főiskolai képzés anyagával csaknem teljesen megegyezett. Eymódon lényegében a Bolognai Nyilatkozatot megelőzően megszületett az első lineáris képzési struktúra az egyébként hagyományosari duális magyar egészségügyi felsőoktatásban.

A második kérdés, amellyel részletesebben kívánok foglalkozni, a Kari szervezeti struktúra átalakítása s különösen ennek az ápolóképzésben létrejött formája. A Kari vezetés

ÖSSZEKÖTŐ

annak érdekében, hogy a Kar méltón illeszkedjen szervezetiileg is az egyetemi rendszerbe, és további fejlődéséhez a megfelelő környezetet is kialakítsa, a korábbi struktúra átalakításával, az oktatási, valamint az igazgatási és gazdálkodási irányítás szétválasztásával létrehozta azokat az oktatási és igazgatási egységeket, melynek keretében az oktatással kapcsolatos valamennyi jogot és felelősséget az oktatási egységek gyakorolják, illetve viselik. Az új igazgatási egységek, a Képzési Központok felváltották a korábbi tagozati rendszert, a korábbitól eltérő jogosításokkal. Valamennyi szak irányítását a Felsőoktatási Törvény alapján az adott szak legmagasabb szintű oktatási egysége, az Intézet gyakorolja. Ahol a képzés különböző szinteken, illetve több képzési központban történik, az Intézetek szakmai alárendeltségében Tanszékek létesítésére is sor került.

Az ápolás területén létrejött Ápolástudományi (majd Klinikai és Ápolástudományi) Intézet közvetlen irányítása alá tartozik az Intézethez kinevezett oktatói karral az egyetemi ápolói

képzés, míg a főiskolai szintű diplomásápolóképzést közvetlenül az Ápolástani Tanszék irányítja, jelenleg ideiglenes pécsi székhellyel, a többi Képzési Központban működő Tanszéki csoportokon keresztül, a Tanszékhez kinevezett oktatókkal. Mind az Ápolástani tanszék, mind a felsőfokú akkreditált szakképzést folytató Szülész-női tanszék szervezetiileg az Intézet irányítása alá tartozik. Időbe telik, míg ezt az új és a Kar további fejlődésének feltételét is jelentő hierarchikus szervezeti formát a különböző szinteken oktatók napi gyakorlatukba kellő megértéssel beillesztik.

Eljutottunk tehát az Intézetig, de az út még nem ért véget. A következő évek feladata a Kar saját doktori iskolájának megteremtése és a felsőfokú szakirányú szakképzési rendszer kialakítása. Ebben a munkában a Klinikai és Ápolástudományi Intézetre jelentős feladat hárul. Bizonyos vagyok abban, hogy az intézet fennállásának 10. évfordulóján elhangzó beszámoló már ezeken a területeken elért eredmények értékelésével foglalkozik.

Az egyetemi ápolóképzés a harmadik évezredben

Kriszbacher Ildikó főiskolai adjunktus, intézetigazgatóhelyettes

N a p j a i n k b a n világszerte és itthon is a nagy léptékű változások korát éljük az élet valamennyi területén. Az átalakulások az egészségügyet, az ápolásoktatást és az ápolóképzést is érintik. Ez nem csoda, hiszen az

egészségügyet világszerte a fennálló társadalmi, politikai és gazdasági rendszer határozza meg. Ennek megfelelően az Egészségügyi Világszervezet stratégiát dolgozott ki annak érdekében, hogy az egyes tagországok egészségügyi személyzetének képzése meghatározott tantervek szerint, azok átforgalmazásával, folyamatosan történjen, figyelembevéve a tagország mindenkori egészségügyi elvárásait.

Magyarország az uniós csatlakozás előtt áll, ami egyebek mellett az ellátó rendszerek szükségszerű reformját is jelenti. Köztudott,

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

hogy az Európai Unióhoz való csatlakozás Magyarország egészségügyi képzését és oktatását is érinti, és ez nagy jelentőségű feladat lesz mindannyiunk számára.

Hazánkban az egészségügyi oktatás mai tananyagai az Egészségügyi Világszervezet egészségügyi programjaiban szereplő alapkoncepciók megvalósításához szükséges tudást, ismeretanyagot tartalmaznak. Mindez összhangban van a csatlakozási folyamattal, természetesen a koncepció kidolgozói az Európai Unió és az Európa Tanács ápolóképzésre előírt irányelveit és ajánlásait veszik figyelembe.

Az egyetemi ápolóképzés a magyar egészségügy szakpolitikai döntése alapján jött létre. Elindítására évek óta folytak az előkészületek, majd már az új évezredben, Pécsen 2000 szeptemberében elindították hazánkban az első Egyetemi Okleveles Ápoló képzést nappali és levelező tagozaton. Ez mérföldkőnek bizonyult a magyar ápolásoktatás történetében.

A Kormány a 85/2000. (VI. 15.) számú rendeletében határozta meg a képzés célját, követelményeit, a képzés időtartamát és főbb tanulmányi területeit.

Mindez azt eredményezte, hogy az Egyetemi Okleveles Ápoló kompetens személy, képes az egészségügy bármely területén az önálló munkavégzésre. A Diplomás Ápolói "tevékenységi körökön" túl, az egyetemi végzettségű ápolók képesek a különböző szintű ápolásoktatás végzésére és irányítására, ismeretekkel és készségekkel rendelkeznek a különböző szintű ápolásvezetés és irányítás feladatainak ellátására és felkészültek a kutatóműhelyek munkájának végzésére és irányítására is. A képzésre jelentkező, félévelt nyert és egyetemi végzettséget szerzett hallgatók száma az alábbiak szerint alakult 2000-től (1. táblázat). Fontos megemlítenünk, hogy a középfokú nyelvvizsga hiánya miatt 86 fő nem kapott oklevelet.

Év	Levelező tagozat			Nappali tagozat		
	jelentkezett	felvételt nyert	oklevelet szerzett	jelentkezett	felvételt nyert	oklevelet szerzett
2000	108	96		29	28	
2001	122	100		55	35	
2002	82	55	29	57	31	21
2003	53	33	37	39	20	12
összesen	365	284	66	170	114	33

1. táblázat: A PTE EFK egyetemi okleveles ápoló szak létszámadatai 2000–2003 között

2000 szeptemberétől folyamatosan végzünk kérdőíves felmérést a képzésben résztvevő nappali és levelező tagozatos egyetemi hallgatók körében. A kérdések kiterjednek az elméleti és a gyakorlati képzésre, a szűkebb és a tágabb környezet képzésről alkotott véleményére, valamint elhelyezkedési lehetőségeikre. Felmérés keretében tájékozódunk a mai ápolásvezetők hallgató, illetve végzett ápolókról alkotott véleményéről, igényéről.

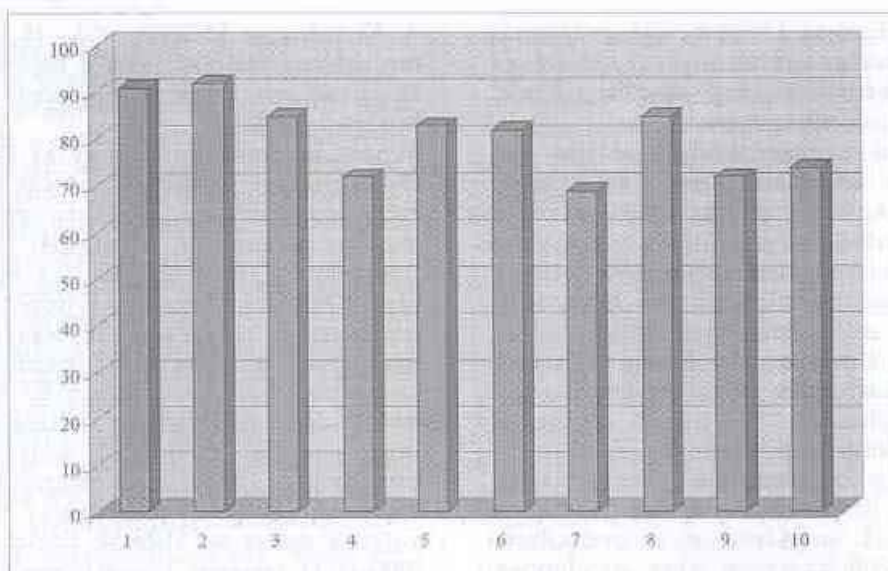
A hallgatói feedback alapján egyes tantárgyak óraszámában és tematikájában változtatás történt.

A hallgatók véleménye alapján a 3. semester tantárgyainak fontossági sorrendje a következő:

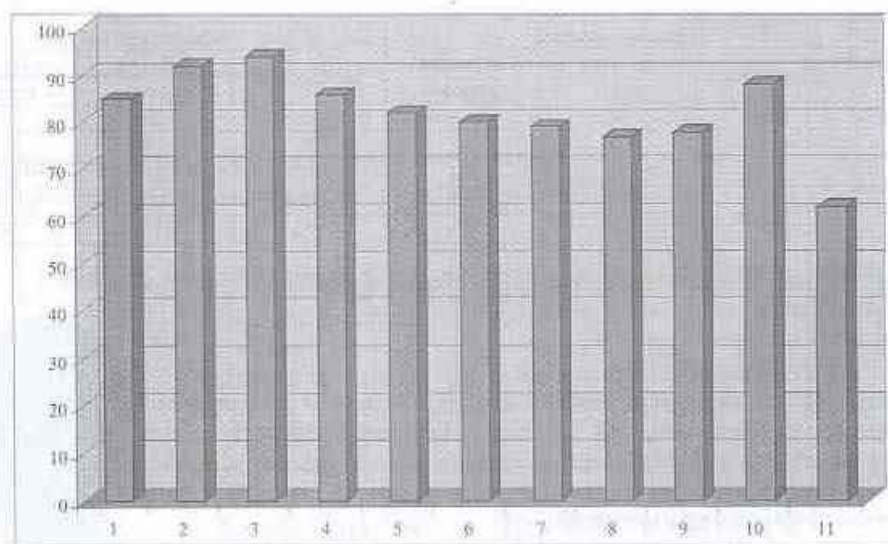
A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

ÖSSZEKÖTŐ

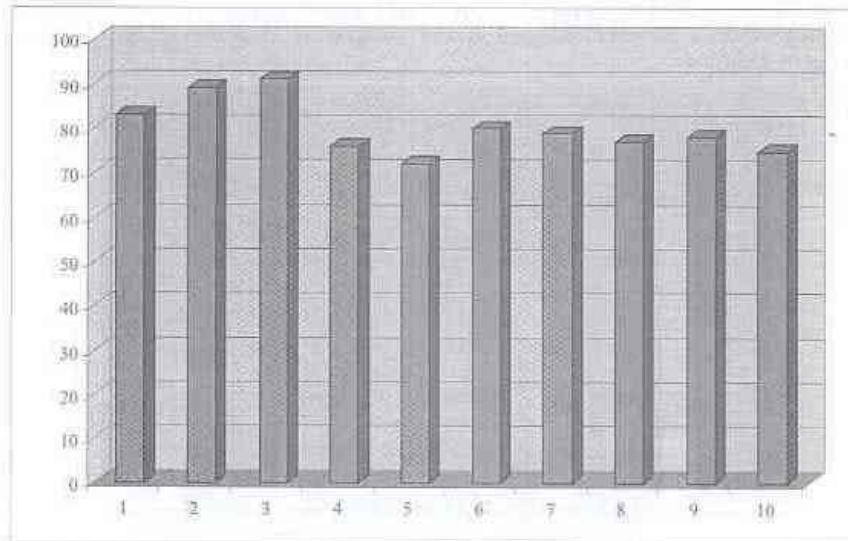

1. ábra: A tantárgyak fontossága a hallgatók véleménye alapján az I. semesztérben ($n = 172$)
Jelmagyarázat: 1: Ápolásvezetés, 2: Ápolásoktatás, 3: Idegen nyelv, 4: Marketing, 5: Ápoláskutatás, 6: Sociológia, 7: Complementary medicina, 8: Népegészségtan, 9: Oncologia, 10: Biologia

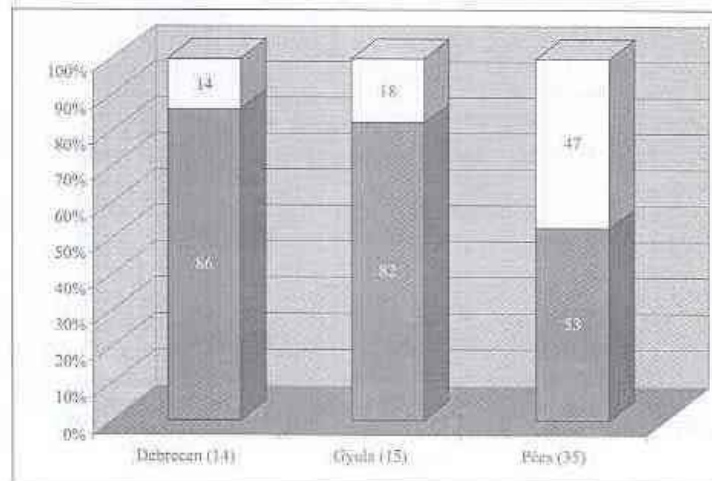
2. ábra: A tantárgyak fontossága a hallgatók véleménye alapján a II. semesztérben ($n = 157$)
Jelmagyarázat: 1: Idegen nyelv, 2: Ápolásvezetés, 3: Ápolásoktatás, 4: Ápoláskutatás, 5: Népegészségtan, 6: Jogt ismeretek, 7: Felsőoktatás, 8: Oncologia, 9: Sociologia, 10: Genetica, 11: Munka- és tűzvédelem

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatóünnepsége

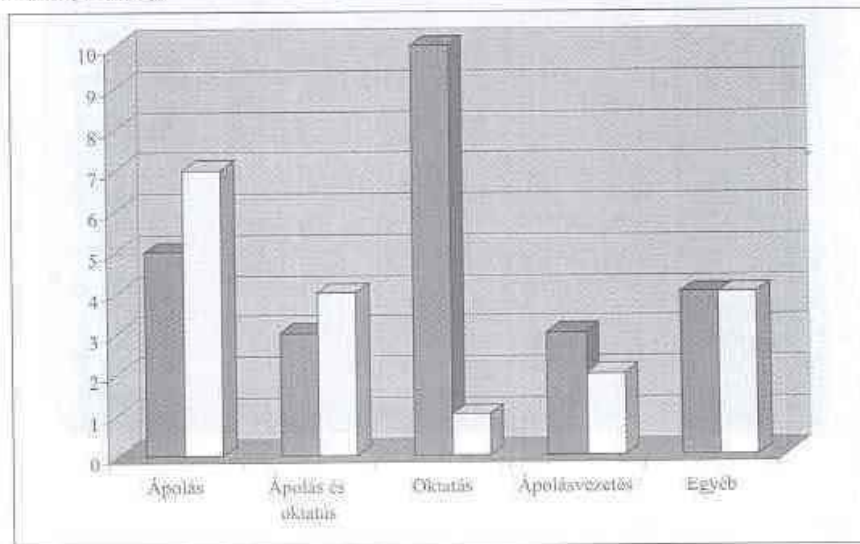
3. ábra: A tantárgyak fontossága a hallgatók véleménye alapján a III. félémben (n = 132)
 Jelölgyarázat: 1: Idegen nyelv, 2: Ápolásvezetés, 3: Ápolásoktatás, 4: Marketing, 5: Rehabilitáció,
 6: Jogi ismeretek, 7: Felsőoktatás, 8: Immunológia, 9: Gyógyeztetés, 10: Táplálkozás tudományi ismeretek

A felmérés során megkérdezett mai ápolásvezetők véleménye a földrajzi helytől függően eltérést mutat arról a kérdéssel, hogy szükségük van-e egyetemi végzettségű ápolóra (4. ábra). Ennek oka lehet részben az ismerethiány, és lehet az is, hogy a főhatóság elmulasztotta meghozni az egyetemi végzettségű ápolóknak az egészségügyi hierarchiába történő beillesztését segítő intézkedéseket.

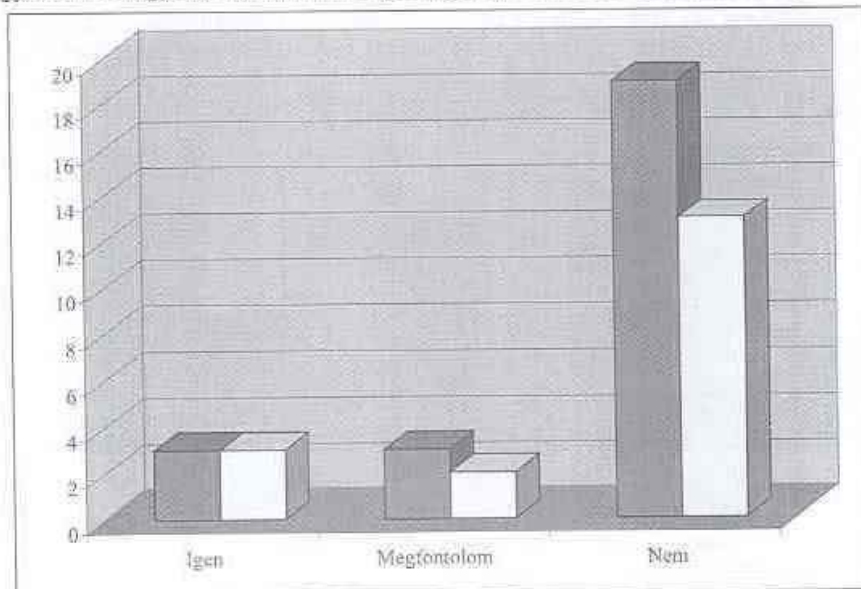
4. ábra: Szükség van-e az egyetemet végzett ápolókra? (n = 64)
 A hasábkok felül része szerint nincs, a sötét rész szerint igen.

A kérdőíves felmérés alapján tanulmányaik befejeztével a nappali tagozatos hallgatók elhelyezkedési területeinek megoszlása a következőképpen alakult. Nagyrészt az ápolás és az oktatás területén helyezkedtek el (5. ábra).

5. ábra: Mely munkaterületen helyezkedtek el a hallgatók tanulmányaik befejezése után?
 Szürke oszlopok: 2002-ben (25 fő), fehér oszlopok: 2003-ban (18 fő) végzett hallgatók elhelyezkedése.

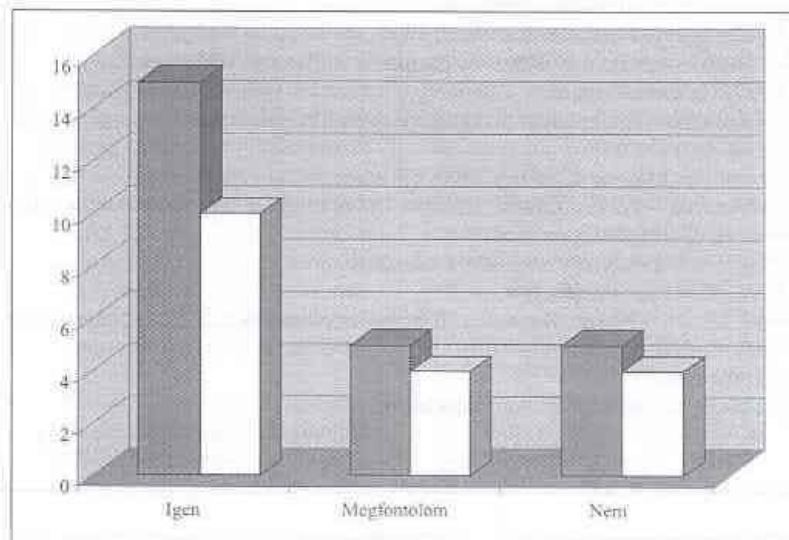
Vonatkozott kérdés arra is, hogy vállalnának-e külföldön munkát végzett hallgatóink. A válaszok alapján egyértelmű, hogy elsősorban a hazai egészségügy területén szeretnének elhelyezkedni (6. ábra).

6. ábra: Tanulmányait végzöttével vállatná-e munkát külföldön?
 Szürke oszlopok: 2002-ben (25 fő), fehér oszlopok: 2003-ban (18 fő) végzett hallgatók válasza.

Megkérdeztük, hogy szándékoznak-e saját szakterületüknek megfelelően tudományos fokozatot, PhD-t szerezni (7. ábra)?

7. ábra: Szándékozik-e tudományos fokozatot szerezni?
Sötét oszlopok: 2002-ben (25 fő), fehér oszlopok: 2003-ban (18 fő) végzett hallgatók válasza

Összegzés

Az orvoslás és az ápolás két, párhuzamosan egymás mellett futó tudományág. Míg az orvostudomány fejlődött, fejlesztették, addig az ápolástudományra nem fordítottak kellő figyelmet. Évtizedeken keresztül az ápolók oktatását is az orvosok végezték. Ma már az ápolásoktatás minden szintjén fokozatosan átveszik a főiskolát és az egyetemet végzett ápolók ezt a feladatkört.

Az első diplomás ápolók képzésük elindulásakor hasonló gondokkal küszködtek, mint a mai egyetemi ápolók. A kezdeti lépések mindig nehezek, de ma már tény: ott, ahol teret adtak és adnak a diplomás és egyetemi ápolóknak, ott ma már minőségi ápolásról beszélhetünk. Fontos, hogy az egyetemi ápolók, akik majd a legmagasabb ápolói végzettséggel rendelkeznek, megfeleljenek a jövő kihívásainak és a munkahelyi elvárásoknak.

Az egyetemi okleveles ápolók, mint az ápolói csúcsképzés szakmai elitje megjelentek az egészségügyben. A XXI. század kezdetén a társadalom még nem készült fel kellően megfelelő fogadtatásukra.

A következő cél, hogy az egyetemi okleveles ápolót a társadalom és az egészségügy ne csak egyetemi végzettségű emberként, hanem egyetemet végzett ápolóként, a szakma elitjeként ismerje el.

A szakma jövője az egyetemi ápolók kezében van, a betegellátás színvonalát, a hivatás imázsát emelik. Rendelkeznek azzal az ismerethalmazzal, amelyre már építeni lehet, és biztosítani fogják a harmadik évezred ápolóképzésének és ápolási gyakorlatának magas szintű megalapozását.

"Van azonban még egy végső veszedelem, hogy megállunk ahelyett, hogy tovább fejlődnénk. Vajjon a jövő irányában, vagy vissza, a múltba vezet-e az utunk...?"

Tudjuk, hogy a betegápolás még éppen csak hogy felülemelkedett egy alacsony kultúrfokon és még sok a tennivaló.

Nem szabad megmerevednünk a középszerűségben."

ÖSSZEKÖTŐ

Felhasznált irodalom:

1. Dr. Buda József: A betegápolás története
POTE Egészségügyi Főiskolai Kar Pécs, 1994
2. Doris M. Modly: Ápolás a jövőben – a harmadik millenium kihívásai
Nővér 1997, 10. évf., 6. szám
3. Egyetemi szintű ápoló alapképzési szak képesítési követelményei
85/2000 (VI. 15.)
Kormányrendelet Magyar Közlöny 2000, 57. szám
4. Galambos Andrea – Vizvári László: Európai Unió csatlakozásunk az egészségügyi szakképzés és ellátás szempontjából
5. Illei György Dr.: Ápolás az ezredforduló küszöbén
Nővér 1998, 11. évf., 6. szám 3–8.
6. Mészáros Judit Dr. – Nosza Magdolna: Európai egyetemi képzés az ápolás területén
Nővér 1994, 7. évf., 2. szám 48–49.
7. Nursing in the world
2000 by The international Nursing Foundation of Japan

Szülésznőképzés ma a fejlett országokban

Dr. Horváth Boldizsár főiskolai tanár, tanszékvezető

Az egészségügyi, ezen belül a szülészeti ellátás és a tudományos ismeretek XX. századi fejlődése megkövetelte olyan intézmények létrehozását, ahol mind az anya, mind újszül-

öttje számára a biztonságot jelentő feltételek megteremthetők voltak. Ezek létrejötte vezetett azután az önállóan tevékenykedő bábák működésének megszüntetéséhez, s a modern kor szülésznői számára hivatásuk gyakorlása a szülészeti

intézményen belül, orvos által delegált és irányított tevékenységre, illetve egyes országokban ezen túlmenően a prae-natalis ellátásra (terhesgondozás) is kiterjedt.

Az egészségügyi szakközépiskola változó színvonalú oktatására alapozott 10 hónapos, munka melletti szülésznőképzés nem jelentett teljes körű képzést, nem felelt már meg a kor követelményeinek. Bevezetésre került a 3 éves szülésznői felsőfokú szakképzés, mely mind

elméleti, mind gyakorlati igényességben felülmúlja a korábbi képzési formát és sok tekintetben alkalmassá teszi a képzést eredményesen befejezők számára korábbi kompetenciájuk bővítését. Képzésük ma már az egészségügyi felsőoktatás részeként zajlik, mint a négyszintű felsőoktatás

A Klinikai és Ápolástudományi Intézet avatőünnepsége

alapszintje. Mindez nem marad hatástalan a képzettséget megszerzők számára, akik jogosan igénylik a képzettségüknek megfelelő kompetenciájuk alapján új helyük és szerepük kifejlődését a szülészeti ellátáson belül.

Rendelék határozza meg az új típusú képzésben részvevő szülész-nők kompetenciáját, az Európai Közösségek ajánlásait követve. A szülész-nő képzettsége alapján elvileg önállóan láthatja el élettani terhesség esetén az alapterhesgondozást, belső vagy invazív vizsgálatot nem igénylő feladatai vannak. Elvileg jogosult arra, hogy önállóan vezessen élettani szülést, végezhet episiotomiát és suturát, elláthat és gondozhat élettani állapotú újszülöttet.

E képzés során vált egyértelművé (és a fejlett világ tapasztalatai is ezt a felismerést támasztják alá), hogy a felsőfokú szülész-női szakképzés oktatási feladatainak nagyobb hányadát szakirányú főiskolai, illetve egyetemi felkészültséggel rendelkező oktatók képesek a leghatékonyabban ellátni. Egyidejűleg hazai viszonyaink között is megerősítést nyert az a nyugati országokban már évtizedek óta tapasztalt tény, hogy a szülész-nő önálló hivatással bír, melynek fejlődésre, megújulásra éppen úgy szüksége van, mint bármely más hivatásnak, s ezt a fejlődést az elsősorban szülész-nők által végzett kutatás hivatott elindítani és segíteni. A fejlett országok tapasztalatai azt is igazolták, hogy a szülész-női ellátás irányítása, a szülészeti osztályokon folyó speciális ápolás vezetése a felső szinteken is elsősorban a főiskolai végzettségű szülész-nőktől várható, a kor gyakran változó igényeinek megfelelő cselekvés.

Ha kitekintünk a fejlett világba, a szülész-nőképzést széles palettán kínálják:

Az Egyesült Államokban háromszintű szülész-nőképzés van. A legképzettebbek ("Certified Nurse Midwives" CNMs) egyetemen folyó képzés keretében szerzett diplomával rendelkeznek és őket az Amerikai Szülész-női Kollégium (ACNM) regisztrálja. Lehetőségük van "Máster fokozat" megszerzésére; sok államban csak ők dolgozhatnak szülészeti intézményben. Sok

esetben önállóan tevékenykednek, sőt támogatott gyógyszer is felírhatnak, ők a szülészeti osztályok és a születősházak meghatározó munkatársai. A residens orvos gyakorlatát is segítik élettani szülések ellátása során. Az alacsonyabb képzettségek megfelelnek a hazai viszonyoknak, sőt amúgy alacsonyabb képzettséget kínálnak ("Licensed – certified – Midwives", és az "Empirical Midwives"). Hivatalos kompetenciájuk minimális, a biztosítótársaságokkal nemigen vannak kapcsolatban, sokszor illegálisan vagy vallási alapon gyakorolják működésüket.

Az Európai Közösségek ajánlása (European Commission, Directorate General XV/E/8203M/-EN) meghatározza, hogy egy szülész-nőnek képzése során mit kell teljesítenie. Igazából a szülész-nőképzés kimeneti oldalát határozza meg, azaz a szülész-nő milyen tevékenységekre legyen képes. A szülész-nő képesítése itt is háromféle lehet (Diploma, Certificate, Other Evidence of Formal Qualifications in Midwifery). A trend azonban itt is nyilvánvaló. A szülőszobán a betegágy mellett tevékenykedni, illetve önállóan működni Európában is csak a diplomás szülész-nőnek van lehetősége.

Az európai szülész-nőképzés reprezentánsa az angol minta. A kompetenciák viszonylag összehasonlíthatók a hazai viszonyokkal, az otthonszülések száma csekély. A bábák képzési szintjei és kompetenciái különbözők. A tanulmányokat a felsőoktatás keretében végzik, alap egészségügyi végzettségűből specializálódnak (specialist pathway focus). Főiskolai diploma birtokában lehetőségük van az egészségtudomány akadémiai szintjét is elérni (Bachelor of Medical Science in Professional Midwifery Practice, és az "ENB Higher Award"). Az egészségügy korszerűsítése és tervezett átalakítása tehát hazánkban is igényli a magas szintű szakmai képzettséggel és ismeretekkel bíró, a gyakorlati munkában is tapasztalatokkal rendelkező, feladataikat önállóan is végezni tudó szülész-nőket. De a társadalom is elvárja, hogy a szülész-nő által a szülőszobán vagy azon kívül nyújtott ápolást művelt, pszichológiai és kommunikációs

ismeretekkel is rendelkező, fejlett empátia készségű szakemberek lássák el.

Az EVSZ szakembereivel egyetértésben kiemelt fontosságú feladatnak érezzük egy olyan egészségügyi szakembergárda létrehozását és fenntartását, melynek tagjai felkészülnek a XXI. századra, és képesek az EGÉSZSÉG 21 (EVSZ 1998) keret megvalósítására azáltal, hogy:

1. a legjobb képességű egészségügyi dolgozókat vonzza és tartja a pályán;
2. a legjobb ellátást nyújtja a lakosságnak a szülésznek magasabb szintű, főiskolai környezetben történő képzésével;
3. gyűjti a szülésznek legjobb felhasználására vonatkozó bizonyítékokat és ezeket hozzáférhetővé teszi mindenki számára. Ennek eredményeként terveink szerint olyan diplomával rendelkező szülészeket fogunk képezni, akik képesek magas színvonalú munkavégzésre, szoros partneri kapcsolatban a közösséggel és más szakmákat űző kollégákkal, a betegek szükségleteinek kielégítése és a lakosság elvárásainak való megfelelés érdekében. Hiszünk, hogy egy magabiztos, jól képzett, eredményes, ezáltal vonzó hivatással válik, amelynek gyökerei az egyének és családok gondozásában erednek, amely erősen elkötelezett a népegészségügy mellett és képes a szakmapolitika fejlesztéséhez hozzájárulni, továbbá hathatós szövetséges lesz annak a biztosításában, hogy az egészségügyi reformok kielégítsék a lakosság szükségleteit.

Mint ismert, a döntéshozatal az egészségügyben multidiszciplináris és multiprofessionális tevékenység, amelynek magában kell foglalnia a kliens álláspontját is. Jóllehet, az egészségügyi hivatások mindegyike képes saját egyedi módján hozzájárulni az ellátáshoz, az ellátó csapat mindegyik tagja számos közös készséggel bír, amelyek mindegyike alapvetően fontos az elfogadható minőségű ellátás nyújtásához. E készségek megszerzése különös jelentőségű az egészségügyi szakemberek főiskolai szintű képzése során, hisz kisugárzásukkal hatással bírnak az ellátó csoport minden tagjára. Ezek a készségek a

következők:

1. *az ellátás megvalósítója*, aki a beteget holisztikusan szemléli: mint egyént, mint a család, a közösség és a kultúra szerves részét, és magas minőségi színvonalú, etikus, átfogó, folyamatos és személyre szabott ellátást nyújt a bizalomra épülő kapcsolat keretében;

2. *döntéshozó*, aki meghatározza az egészséggel vagy betegséggel összefüggő releváns szükségleteket, problémákat és kiválasztja, hogy mely beavatkozásokat kell etikusan és költséghatékonyan alkalmazni a holisztikus és magas minőségi színvonalú ellátás megvalósításához;

3. *kommunikátor*, aki képes az egészséges életmódok propagálására eredményes együttműködés, magyarázat, oktatás és szószólás segítségével, ezáltal motiválva és feljogosítva az egyéneket és csoportokat saját egészségük védelmére és elősegítésére;

4. *menedzser*, aki célirányosan tudja felhasználni a rendelkezésre álló adatokat és harmonikusan tud együtt dolgozni egyénnel és szervezetekkel mind az egészségügyi rendszeres belül, mind azon kívül azért, hogy meghatározza, mozgósítsa és koordinálja a rendelkezésre álló erőforrásokat a betegek és közösségek szükségleteinek a kielégítésére.

A fentiek alapján nyilvánvaló, hogy hazánkban sem zárkoznak el a képzésért, illetve a szülészeti ellátásért felelős döntéshozók a többszintű szülészszak képzés bevezetésétől. A több képzési szint nemcsak természetes szaktudásszintkülönbséget jelent, de több lehetőséget nyújt a kliens holisztikus ellátása terén is. A szülészeti tevékenység területén a kompetencia tovább nem bővíthető, de a szülésznek – aki szakterületén döntően alap- és szakápolási feladatokat is ellát –, kapnia kell egy, a diplomás ápoló kompetenciájának megfelelő lehetőséget.

A következő cikket még 2002 végén írta Sasváriné Bojtor Anna főiskolai adjunktus (Pécsi Képzési Központ). Az Összekötő előző számaiból sajnálatos módon kimaradt, de – különösen, ha figyelembe vesszük hazánk küszöbönálló Európai Unió-s csatlakozását – aktualitását még ma sem veszítette el, ezért mindenképpen közölni szeretnénk volna:

Magyar–Román Határmenti Konferencia

Két évvel ezelőtt az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet (ETI) kezdeményezésében elindult egy hagyományteremtő szakmai forum a határmenti országokkal közösen, melynek Nagyvárad és Nyíregyháza adott otthont 2002 november 10–12. között. A kezdeményezés alapjait hazánk és a környező országok ápolóképzési rendszerének kölcsönös bemutatása, kapcsolatok teremtése és nem utolsósorban a közös adottságokra, eredményekre épülő tapasztalatsere. A magyar–román tanácskozás hasonló szervezési keretek között és hasonló formában zajlott, mint a tavalyi Dubrovnik–Zalaezerszeg helyszíneken.

A konferencia jelentőségét és súlyát mi sem bizonyítja jobban, mint a nagyváradi megnyitón megjelent neves szakmai és politikai képviselők száma, előadásaik témái. A teljesség igénye nélkül néhány nevet szeretnék kiemelni: Prof. Dr. Mircea Iftim akadémikus, a Nagyvárad Orvosi Egyetem décanja, a Romániai Parlament Egészségügyi Bizottságának elnöke; Ing. Petru Filip, Nagyvárad polgármestere; Prof. Dana Zoita Bonca, a Nagyvárad Egészségügyi Technikum igazgatója. A szakmai közvetlen képviselője Ardelean Gheorghe, a Bihar Megyei Ápolók Szervezetének elnöke volt.

Magyar oldalról a következő résztvevők képviselték hazánkat: Vizvári László, az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet főigazgatója; Dr. Lukácskó Zsolt, a Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Nyíregyháza főigazgatója; Forgách Annamária, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Nemzetközi és Európai Integrációs Koordinációs Főosztály főtanácsosa.

A konferencia iránt igen nagy volt az érdeklődés: érkeztek vendégek Ukrajnából, Szlovákiából és Csehországból is. A Pécsi Képzési Központból Szekeresné Izsák Margit kolleganővel közösen vettünk részt.

A három napos program tartalmas és igényes előadásokkal, intézetlátogatásokkal és kulturális eseményekkel zajlott. Az első nap helyszíne Félixrőd–Nagyvárad volt, ahol a magyar előadók tartották meg előadásukat, amelyek éppúgy

érintették az egészségügyi szakképzést és a minőségbiztosítást, mint a regionális együttműködés lehetőségét.

Vendégülünk a második napra intézménylátogatást szerveztünk a nagyváradi kórházakba. Minden intézményben szívélyesen fogadtak és készséggel válaszoltak kérdéseinkre. Gondjait, problémáikat bátran megosztották velünk, ami kiterjedt az ápolói létszámhiányra, az ápolási dokumentáció alkalmazásának nehézségeire, a nem elégséges finanszírozásra. Összességében az ottani egészségügyben dolgozók sok hasonló problémával küzdenek meg nap mint nap, mint mi, de tisztességgel helytállnak.

Ezt követően utunkat Nyíregyháza felé vettük, ahol már lázas készülődés folyt az esti műsorral kapcsolatosan, valamint a másnapi szakmai program zavartalanúsága érdekében. Az ünnepélyes megnyitónak és az előadásoknak méltó helyszínt biztosított a Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Nyíregyháza. Itt a román- és a cseh előadók nagy érdeklődést kiváltó előadásait hallgattuk végig.

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy ez a konferencia nagy élmény volt mindannyiunk számára. Többek, gazdagabbak lettünk mind szakmailag, mind emberileg. A szakmai tanácskozás legnagyobb érdeme az, hogy született egy írásos együttműködési megállapodás a két ország között, amely utat nyitott az egészségügyi szakképzés fejlesztése felé.

Zárva-e rövid tájékoztatást Ardelean Gheorghe záró szavait hívom segítségül, aki – miután bejelentésre került az együttműködési megállapodás – így szólt: "Ere vártam már 39 éve!" Ugy gondolom, hogy ennél nagyobb eredménye és elismerése nem kell, hogy legyen egy konferenciának.

Sasváriné Bojtor Anna
főiskolai adjunktus
PTE-EFK, Pécsi Képzési Központ

Pécs, 2002. november 19.

ÖSSZEKÖTŐ

Országos Tudományos Diákköri Konferencia

A XXVI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia 2003. április 2–5. között, Debrecenben az Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumában került megrendezésre. A OTDK szervezői pontos, precíz munkájáról már az egyetem TDK honlapja is árulkodott. Időben és részletesen megtalálható volt mind a hivatalos, mind pedig a társasági program, valamint az előadások kivonatai.

Összesen 162, 10–10 perces előadás hangzott el, minden előadást 5 perces vita követett.

A Bíráló Bizottságok igen szigorúan, 5 pont levonásával büntették az időtúllépéseket, valamint az időtúllépés miatt elmaradt vitát újabb 5 pont levonásával sújtották.

A Bíráló Bizottságokba minden Főiskolai Kar 1–1 főt delegálhatott. A PTE EFK képviselőjében Harjáné Brantmüller Éva főiskolai adjunctus és jómagam vettünk részt az értékelésben.

Az Orvostudományi és Gyógyszerészeti Szekciókon kívül mindkét napon két-két Főiskolai Szekció is működött, összesen 25 hallgatói előadással. A PTE Egészségügyi Főiskolai Kar valamennyi képzési központja delegált 1–1 hallgatót.

Az első napon tartotta meg előadását:

Fülöp Eszter IV. éves (Szombathelyi Képzési Központ, Diplomás Ápoló Szak),

Szabó Katalin IV. éves (Kaposvári Képzési Központ, Védőnő Szak), valamint

Pap Dorottya IV. éves (Pécsi Képzési Központ Fizioterápiás Intézet) hallgató.

A második napon került sor

Vinis Zsuzsanna (Zalaegerszegi Képzési Központ, Fizioterápiás Tanszék) előadására.

Az előadóknak gratulálunk kiváló munkájukhoz és helytállásukhoz!

Mielőtt az elért eredményeket részletesen ismertetnénk, pár szó a Társasági programokról! Az első este Nyitófogadását a második este

minden hallgató által igen élvezetesnek tartott programja követett. A Nagyerdei Gyógyfürdőben fürdőzési és szaunázási lehetőséget biztosítottak a rendezők PIZZA-Partyval egybekötve. A harmadik nap a Zárófogadásra az Egyetem Díszudvarában került sor, majd ezt követte a Záróparty a Kliniká Moziban.

A Konferencia Díjkiosztó ünnepségére az utolsó napon került sor.

Az igen jól szereplő PTE AOK hallgatói mellett a Főiskolai Kar hallgatói is helytálltak.

Két második helyezést sikerült elnyernie a következő két hallgatónak, kiknek külön szeretnénk gratulálni és további jó munkát kívánni az általuk választott pályán!

OTDK II. helyezés:

Szabó Katalin

*Kaposvári Képzési Központ
Védőnő Szak*

és

Pap Dorottya

*Pécsi Képzési Központ
Fizioterápiás Intézet*

Egyetlen dolog keserítette meg egy picit az OTDK felett érzett örömmünket, nevezetesen a Konferencia anyagi vonzata! Az előadó hallgatók és a Bíráló Bizottsági tagjaként közreműködő oktatók részvételi díja, mely plusz anyagi terhet jelentett.

Ne feledkezzünk meg a témavezetők áldozatos munkájáról, illetve a Főiskolai Kar vezetőinek támogatásáról, valamint az AOK és EFK TDK vezetőiről sem! Köszönjük! További eredményes munkát kívánunk!

Hock Márta
főiskolai tanársegéd
PKK TDK felelős

2003. június 18.

"Akadálymentesen élni" seminarium idősekkel és fogyatékkal élőkkel foglalkozó szakemberek számára a PTE EFK Zalaegerszegi Képzési Központjában

2003. október 14-én került megrendezésre a PTE Egészségügyi Főiskolai Kar Zalaegerszegi Képzési Központjában a németországi közhasznú Kamillus Társaság kezdeményezésével és szervezésében egy egész napos program, melynek aktuális témája az időskorúak és fogyatékkal élők speciális igényei és az ellátásukra alkalmas épített környezettel szemben támasztott elvárások voltak. A seminariumot szívesen fogadta be a Zalaegerszegi Képzési Központ, hiszen a téma egyre aktuálisabbá válása miatt az elmúlt évek folyamán több oktatónk ismerhette meg Németország és az Európai Unió idősellátását. A szerzett tapasztalatokat természetesen az oktatásban, a szakemberképzésben is kamatoztatni kell, hiszen az EU országaihoz hasonlóan hazánkban is egyre növekszik az ellátásra szoruló időskorúak és ezzel egyben a fogyatékkal élők száma is, és az EU-hoz való csatlakozásunk során az ezeket az embereket ellátó intézményeknek is minden tekintetben meg kell felelni az uniós elvárásoknak. Tehát a felajánlott segítséget, tapasztalatait szívesen vettük igénybe.

Az idősellátás terén Képzési Központunk kapcsolata Németországgal 1998-ban kezdődött és azóta többszörös kölcsönös szakembereserét bonyolítottunk le egymással. A projekt keretében négy szakemberünk járt Németországban tanulmányúton (dr. Peterka Gabriella főiskolai docens, igazgató; dr. Kiss Ilona főiskolai docens, Juhász Éva főiskolai docens és dr. Mészáros Lajos emeritus főiskolai tanár) a hannoveri EXPO keretében, majd a nürnbergi Idősápolási Vásáron előadást is tartott, valamint cikket jelentetett meg Magyarország idősellátásának helyzetéről az *Altenpflege* című német szakfolyóiratban, amelyben egy sorozat keretében kéthavonta

jelentek meg írások az EU* különböző államainak idősellátásait bemutátva.

Az *Altenpflege* folyóirat olvasói tanulmányútát szervezett a bemutatott országokba. Magyarországra 2002. októberében jöttek az idősellátás legkülönbözőbb területeit képviselő szakemberek, akikkel Zala megyei és fővárosi, különböző fenntartó által működtetett intézményeket látogattunk meg az egyhetes program során.

Az egy évvel ezelőtti tanulmányút résztvevői között volt Torsten Kabel úr, a Kamillus Kht vezetője is, aki a magyarországi helyzetet látva már akkor több területen is felajánlotta segítségét. A Kamillus Kht. állami és egyházi szociális intézményeket támogat adományozással és tanácsadással. A tanácsadás kiterjed a tervezésre, az építésre és a működtetésre egyaránt. Mivel Németországban évente 10-15, 120-150 férőhelyes otthon terveznek, építtetnek, átépíttetnek és felszerelnek, bőven van tapasztalatuk az ilyen otthonokkal szemben támasztott elvárásokról és optimális működtetésükről. Az egyik felajánlás az volt, hogy tájékoztató előadásokat tartanak szakemberek számára Magyarország több pontján. Az előadássorozat első rendezvénye Zalaegerszegén zajlott.

A zalaegerszegi seminarium bevezető részében dr. Peterka Gabriella igazgatónő köszöntő szavai után városunk alpolgármestere, dr. Ribiczey Pál tájékoztatta a megjelenteket a város és a megye idősellátásának helyzetéről és az aktuális feladatokról. Ezután a Kamillus Társaság vezetője, Torsten Kabel úr mutatta be röviden a társaságot, annak céljait, egyéves magyarországi tevékenységét Juhász Éva főiskolai docens tolmácsolásában, aki a seminarium hazai koordinátora volt. Majd dr.

ÖSSZEKÖTŐ

Császár Tamás, a Zala Megyei Kórház Krónikus Belgyógyászati Osztályának osztályvezető főorvosa tartott előadást az öregedés biológiai és orvosi aspektusairól, amelyet a témához szorosan kapcsolódva követett Bujtor Anna főiskolai adjunktus előadása az idősor speciális szükségleteiről és ápolási problémáiról.

A program második részében dr. Szabó Pál, a PTE Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar professzora, valamint a Kamillus Kht. képviselőjében Thorsten Brands okleveles építészmérnök tartott előadást az idősor speciális szükségleteinek megfelelő akadálymentesen épített környezet tervezéséről, kivitelezéséről, az uniós normákról és elvárásokról, valamint a tűzvédelemről és zajszigetelésről.

Az előadások között és a seminarium zárásakor lehetőség volt konzultációra és tapasztalatcserére is.

A programot élénk érdeklődés kísérte, hiszen az uniós esatlakozás közvetlen közelében sok szociális elhelyezést biztosító otthon építése és átépítése van folyamatban, melyeknek már az uniós normák szerint kell működniük. Az érdeklődő résztvevők sorában érkeztek vendégeink a szomszédos megyékből is, de nagy örömünkre szolgált, hogy az

Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Szociális Szolgáltatási Főosztályának főtanácsosa, Kapelnerné Szönyey Éva is megtisztelte seminariumunkat.

A Kamillus Kht. a jövőben Magyarországon is szeretne önálló Kht-ként működni, alapítása folyamatban van. A közeljövőben szeretnék Magyarországon más régiókban is lebonyolítani a seminariumot, valamint egyéb kapcsolódó témákban újabb előadásokat szeretnének tartani. Ezen kívül segélyszállítmányok szervezése, illetve egy védett műhely kialakítása is szerepel terveik között.

A Társaság-tanácsadó tevékenységei is folytat városunkban és a régióban: az uniós normák figyelembevételével eddig már több épülő idősor otthona tervrajzát átnézte, kiegészítésre és módosításra adott javaslatot a hosszú távú használhatóság érdekében.

A Kamillus Kht-vel való eddigi együttműködés alapján a seminariumot Zalaegerszeg MJV Polgármesteri Hivatala is támogatta.

Juhász Éva
főiskolai docens

Zalaegerszeg, 2003 november 3.

Szakma – személyiség – hivatás

Reflexiók egy konferencia után.

*"Semmit nem lehet megtanítani egy embernek.
Csak segíteni abban, hogy rátaláljon önmagán belül."*
Galileo

A Zalaegerszegi Képzési Központ életében 2003 a konferenciák éve. Ezzel a gondolattal indította köszöntőjét Dr. Peterka Gabriella igazgató asszony a november 13-14-én megrendezett regionalis konferencia megnyitóján.

A "Szupervízió és coaching a humán szakmákban" témájú szakmai fórum Zala, Vas, Győr-Moson-Sopron megyéből vonzott

érdeklődőket.

A kétnapos program keretében a két munkafomáról előadások révén elméleti, s azt követően a workshopokban végzett munka során saját élményű tapasztalati tudást is volt módja szerezni a résztvevőknek.

A résztvevő 70 fő közt orvosok, ápolók, pedagógusok, szociális munkások egyaránt voltak, sőt néhányan a gazdálkodó szférából is.

Mit is jelent a szupervízió és a coaching? A résztvevők csupán kis része rendelkezett erről konkrét tapasztalattal. Elméleti hasznáról már

többen hallottak.

Sokak számára a felfedezés öröme jelentette, hogy végre van lehetőség a segítő szakember számára is segítséget kapni. Igen, a szupervízióknak ez is a lényege.

Magyarországon még az igényekhez és a szükségességhez viszonyítva is nagyon szűk körben hasznosítják. Nyugat-Európában a szupervízió szervesen beépül a szakemberek munkarendjébe. Van olyan hely – pl. Franciaország –, ahol a szakmai gyakorlat elemzésének nevezik.

A lényege egyértelmű: hivatásgondozás. Azt, hogy erre milyen nagy szükség van, mindnyájan saját bőrünkön érezzük. Köztudott, tudományos kutatás adatai is igazolják, hogy hazánkban a leginkább "stresszelő hatású" szakmai tevékenységet az egészségügyben, a szociális gondoskodásban és a közoktatásban dolgozók végzik. Az is egyértelmű, hogy nincs olyan munkaterület, mely személyiséget terhelő hatásoktól mentes lenne. A kifáradással, kiégéssel küszködő szakember gyakori jelenség, s a gond nem csupán sajátja, hanem a környezetének is nehézséget jelent. E problémák megelőzésére, a mentális egészség védelmére is kiváló eszköz mind a szupervízió, mind a coaching.

Mindkét munkaforma a személyes minőségre összpontosít. Funkciójuk: a hivatásukat gyakorlók segítése annak érdekében, hogy teljes értékű, elégedett, eredményes emberként végezzék munkájukat. A szupervízió nem szaktanácsadás, nem értékelés, nem útmutatás, nem véleményezés, nem problémamegoldás. Nem didaktikus, konzultatív, az interaktív folyamatban praktikus orientált. A szupervízió egy tanulási folyamat, melyben a résztvevőket fokozódó önállóságra, a saját lehetőségek differenciálására és nagyobb individualizációra motiválja. Nem recepteket, tanácsokat ad, hanem partnerségi szellemben, intellektuálisan intim, bizalmi közelségben, légkörben segíti a szupervizáltat, hogy saját maga a legmegfelelőbbben oldja meg a problémáját.

A szupervízió tehát egyfajta hozzájárulás a lelki egyensúly megteremtéséhez, a változó

folyamatok, átalakulások, nehéz idők megéléséhez és kezeléséhez, előmozdítva a stratégiai célok folyamatos, tudatos elérését.

Mivel érheti el ezt a hatást?

Az emberi magatartás legerősebb motivációival, azaz a kíváncsiságból eredő viselkedéssel és a tanulási folyamatban a siker megélésével. Semmi sem tesz eredményesebbé, mint a siker! Az eszköz a szupervízor adta elismerés, mely nem azonos a díszeléssel. A szakmai kritika támogatásként való megélése fontos alkotóeleme a szakmai és emberi érettségnek.

A humánpolitika minden szakmai területen egyre inkább individualizálódik, vagyis az egyes személyekre irányul. A szupervízió és a coaching a céghez, a szervezethez való kötődés erősödését katalizálja, s egyúttal hozzájárul az önbizalom növeléséhez, erősödéséhez. Alkalmos munkaforma a csapatépítésre, projektkövetésre, szervezetfejlesztésre. A szupervízió az egyes munkatársakra, az adott vezetőre, a teamre, egyéni igényeik struktúrájára irányul. A szupervízió, a coaching nem terápia, bár hatása lehet terápiás jellegű.

A szupervízor, a coach orientáltsága kettős: klienscentrikus, a gyakorlatra orientált, ill. a tanulási folyamatra irányuló.

Az adott szervezetben, intézményben a klienssel végzett, ill. a kliens számára nyújtott segítségadás hatékonyságát javítja azáltal, hogy a szupervízióban résztvevő szakember autonómiáját, önbizalmát erősíti, csiszolja egyéni szakmai stílusát.

Szakmai helyzetekben, viszonylatokban az önmegértést szolgáló tanulás lehetőségét biztosítja azáltal, hogy a szupervizálnak önmagára való rálátást nyújt egy speciálisan nyitott, szabad, facilitáló atmoszféra és kapcsolat működésbe hozatalával.

Egy modellértékű kapcsolatot teremt. A szupervizált is a kliensével új módon léphet kapcsolatba az önreflektivitás megtanulása révén. Ez maga a fejlődés, változás. A folyamat hozzájárul az egészség megőrzéséhez, hiszen előmozdítja, hogy a szupervizált egyre kiegyensúlyozottabbá, megelégedettebbé, kompetensebbé váljon.

ÖSSZEKÖTŐ

Kompetencia alatt nem azt értem esupán, hogy valaki szakterületének minden csinját–bínját ismeri, hanem azt a belső képességet, hogy eligazodjék az emberlét értékei és szükségleteinek útvesztőiben. Azáltal, hogy ezeket felismeri, eljuthat a stresszforrás gyökereihez. Ennek ismeretében a megoldás is a saját kezébe kerül, mert a megértésben már az elmozdulás lehetősége is benne van.

Az önreflektív munkamód ahhoz visz közelebb, hogy a résztvevők a megtapasztalt élmények segítségével felfedezzék és megismerjék, élni és bánni tudjanak erőforrásaikkal.

A szupervízió európai modellje nem szakmaspecifikus. Igaz, hogy a humán segítő szakmák de más szakmai területek is sajátosan eltérő professzionális profillal rendelkeznek. Közös bennük a szakemberek azon törekvése, hogy segítsenek az egyéneknek, családoknak, közösségeknek, a munkatársaiknak a közös helyzetek megélésében babermasi értelemben: az "életvilág" megélésében, a kapcsolatok, jelentések és jelentőségek egyensúlyának kialakításában.

A szupervízor tereporientált felelőséggel végzi munkáját, hiszen figyelembe kell, hogy vegye az adott terepen meglévő komplex tudást, a változókat, a szervezetpszichológiai jellemzőket.

Scorberger szerint: "A minőség olyan, mint a művészet. Mindenki szereti, mindenki felismeri, ha látja, de mindenki másképp definiálja."

A minőségre gondolva általában valamilyen termék, vagy szolgáltatás minősége jut eszünkbe, itt azonban merőben másról van szó.

A minőség most elsősorban az emberi minőséget jelenti, azt a képességet, ahogyan az ember az egész intézményi (vállalati) tevékenységet meghatározza.

E tekintetben a szupervízió a minőségbiztosítás egyik hatékony eszközeként alkalmazható.

Az emberi minőség az eredetiségben, a képességekben rejlik.

Ma a vezető felelőséggel tartozik munkatársainak személyes kibontakoztatásáért, azért, hogy a szervezet minden szintjén kreatív

megoldásokat találjanak a problémákra. Elő lehet mozdítani ezt a típusú gondolkodást.

A szupervízió minőségi mutatói: a megértési logika, a több nézőpont, a másfajta rálátás, ill. szervezetfejlesztési eredmények.

A vezetés sikeressége az emberi kapcsolatok menedzselését, a kreatív képességek felszabadítását feltételezi.

A szupervízió és a coaching a személyes minőség fejlesztése. Tudatosítja és továbbfejleszti a gyakorlatot, újszerű gondolkodásmódra készítet, új módszerek kockázatmentes kipróbálásának feltételeit garantálja.

Mindkét munkaforma tudást, önszabályozó módszert ad a résztvevő szakember – vezető – kezébe a dinamikus fejlődéshez.

Igazolja annak az állításnak az igazát, mely szerint: ha közelebb kerülsz önmagadhoz, másokhoz is közelebb kerülsz az élet minden területén.

A résztvevők egyre inkább képesek átgondolni és feldolgozni munkájukkal kapcsolatos élményeiket, tapasztalataikat, majd ezeket integrálva kompetensebb szakemberekké válnak.

A szupervízióban való tanulás a tapasztalati- vagy szervezeti tanulás minta lehetősége.

Emiatt fontosnak tartom, hogy a segítő szakmák gyakorlására való felkészülés időszakában már legyen lehetőség a szupervízió megismerésére, gyakorlati kipróbálására. Ennek kedvező hatását a diplomás ápolók és gyógytornászok képzéséhez kapcsolódó, fakultatív módon szerveződő körökben évek óta tapasztalom.

A szakmai felkészülés időszakában az identitás kialakulását, erősödését, az önbizalom növelését szolgálja, s ezáltal a szakemberképzés hatékonyság növelő eszközének tekinthető.

Hasznosítási lehetőségei az egyetem szervezeti kereteiben is továbbgondolást érdemlőek.

Borbélyné dr. Török Mária
főiskolai adjunktus, dipl. szupervízor
Zalaegerszegi Képzési Központ

Recenzió egy, az Egészségbiztosítási Szak hallgatói számára készült jegyzethez

Társadalombiztosítási jog
(Alkotmányos követelmények 1990–2000)
Főiskolai jegyzet
Szerző: Dr. Temesvári Tibor

A POTE Egészségügyi Főiskolai Kar, majd a Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Karának jegyzeteit általában az jellemzi, hogy bár az elsődleges cél egy-egy szak hallgatóinak oktatási anyaggal való ellátása, de ugyanúgy jellemző az is, hogy egy jegyzet több szak hallgatóinak ismeretét és érdeklődését is felkelti.

A "Társadalombiztosítási jog" jegyzet is ezek közé sorolható, hiszen az Egészségbiztosítási Szak hallgatóin kívül a benne feldolgozott anyag – két szakunk kivételével – valamennyi oktatót képzési területünkön diplomát szerző hallgató mindennapjaiban felmerülő és joggal megválaszolást igénylő kérdést foglal össze.

Bevezetőben meg kell említeni, hogy a jegyzet szerzője nagyon szerencsésen kapcsolja össze a Társadalombiztosítási jog demokráciánk első időszakában (1990–2000) mindazokat a törvényi megjelenítéseket, azok változását, amelyek a témában bekövetkeztek. Ebben a megvilágításban már érthető, hogy az Alkotmánybíróság funkciója, szerepe gyakorlati példákon keresztül is jelentős hangsúlyt kapott. Ez magyarázhatja a szerző azon szerkesztési módszerét, hogy az Alkotmánybíróság és Alkotmánybíráskodás a könyv elejére került önálló fejezetként.

A társadalombiztosításról szóló törvény, valamint annak alfejezetei, mint a táppénz, a

gyermekgondozási díj, a nyugellátás ügy kerülnek tárgyalásra, hogy a hallgató, vagy alkalmazó az eredeti törvény, annak esetleges módosításai és a 2000-ben hatályos állapot konstatálható.

Ha valaki egyszeri tanulás után mint alkalmazó kívánja használni, a szerkesztés jóvoltából a lényeges és meghatározó részeket kiemelten kapja és a háttérmagyarázat is ott található, de már más betűtípussal kiemelten.

A keretezett részek helyenként szubjektív értékelést is tartalmaznak, azonban erre a szerzőnek az ad lehetőséget, hogy maga is több évtizeden keresztül olyan intézményt vezetett, ahol az alkalmazáshoz az értelmezés a törvény szövegén túlmenően is szükséges volt.

Az első fejezet közel 30 oldala az az ismeret, amit az egészségügy bármely területén dolgozó diplomásnak tudni illik.

A Társadalombiztosítási ellátások fedezete című fejezet már a szűkebb szakmabeliek kötelező tudásanyaga, azonban az egészségügyben, sőt a gazdaság bármely területén dolgozók, dolgoztatók ismeretanyagát képezheti.

Ma, amikor az egészségügyi tevékenység nem kizárólagosan közalkalmazott jogviszonyban, hanem a vállalkozások sokszínű formájában végezhető, a társadalombiztosítási járulékokra való jogosultság pontos ismerete a gyakorlatot folytatók számára alapvető ismeret.

Recenzió egy, az EB szak hallgatói számára készült jegyzethez

Zalaegerszeg, 2003 augusztus

Dr. Mészáros Lajos
emeritus főiskolai tanár

Osszegezve:
A jegyzet interdiszciplináris ismeretanyagot hordoz, nagy kritikai készséggel és sok egyéni tapasztalattal. Külön érdem, hogy a jogalkotás "technikáját" az Alkotmánybíróság működésében is látja. Nem kizárólag az egészségbiztosítási Szak hallgatói, hanem valamennyi egészségügyben dolgozó megismeri a saját és betegéi ügyében a megfelelő instrukciót.
Nagyon értékes és a szerző részéről a legtaradtságosabb része a jegyzetnek a "tematikus" iródalomjegyzék. Nem szokványos ez a felsőoktatási jegyzeteknél. Ez teszi igazán hasznosul a jegyzetben ezt használók részére a jegyzetet.
Véleményem az, hogy az egészségügyi intézmények vezetői is haszonnal tudják ezt a jegyzetet (tanfolyamot) forgatni. Javaslom az is – amit a recenzióban többször megfogalmaztam – hogy a jegyzet belátható időn belül minimum függelékkel legyen kiegészítve (2000 utáni időszak), illetve a következő kiadásban már ez az időszak is elemzési kapjon.

Itt kell a leggyorsabban az előzőekben már javasolt appendix-szel kiegészíteni az előadásokat és a tankönyvet.
Mindenesetre alapvető ismeretanyagot ad át mindhárom fejezet és ezek ismerete nélkül "beféjezést ügyintézési"-nem tud a már munkában lévő megvalósítani, vagy nem tud aktuálisan használható ismeretanyagot elsajátítani a hallgató.

Különlegesen értékes az a fejezet, ahol a fizetsi kötelezettségek mellett az igénybevehető jövedelmek leírása is szerepel.
Valamennyi dolgozó – bárminlyen jogviszonyban van – érinti a családi pótlék ügye és ez volt az a terület, amely a vizsgált időszakban, sőt azon túl is nagyon hektikusan változott (kormánykonceptióktól függően).
Itt kell megjegyezni azt a tényt, hogy a "appendix-szel" kiegészíteni a tankönyvet, mert úgy tűnik, hogy a változások köre nem stabilizálódott, hanem folyamatosan módosul. A tankönyv első áttekintésekor a nyugellátások körét a nyugellátások szabályait stabilnak tekintem, de a jelenlegi szociálpolitikai intézkedések ebben a fejezetben is igénylik az előbb említett appendixet.
Úgy tűnik, hogy a nyugellátások emelésének rendszere sem jutott olyan nyugvópontra, hogy azt előre több évre lehetne stabilnak tekinteni.
Az előzőekben felvetett változások rendszerét az előzőekben felvetett változások rendszerét, illetve a változások módjait, amelyekkel az Alkotmánybíróság tevékenységének igénybevevőivel mutatja be. Egyben ez a fejezet azt is igazolja, hogy a társadalomtudományok legstabilabbnak hittem, hogy ez csak a társadalmi rendszer utolsó periódusban is jelentős a változás. Tellezzük agában a jogtudományban is akár egy 10 éves társadalomtudományok legstabilabbnak hittem, hogy ez a fejezet azt is igazolja, hogy a társadalomtudományok legstabilabbnak hittem, hogy ez csak a társadalmi rendszer utolsó periódusban is jelentős a változás. Tellezzük az egészségügyi ellátási kötelezettségek finanszírozása ugyanazokat a gondokat veti fel, mint a többi biztosítással kapcsolatos jogi körülmények.
Ugyancsak a gyakori leendő és már munkában levők részére eligazítási ad az egészségügyi minimum feltételek és az intézményeket fenntartók kötelezettségéről írott fejezet és az itt felmerülő alkotási problémák.
Valószínűleg az egészségügy biztosítási vagy más paramédicinális területén dolgozók a jegyzet 8., 9., 10. fejezetét fogják a leggyakrabban használni a mindennapokban. Személyes megítélésem szerint ezek a területek azok, ahol a legnagyobb a módosítások köre, és

ÖSSZEKÖTŐ

Tájékoztató a Kari Tanács üléseiről

A Kari Tanács 2003. szeptember 3-án a Kaposvári Képzési Központban tartotta ülését, az alábbi napirendi pontokkal.

1. Személyi ügyek
- a) A PTE EFK Alkalmazotti Egészségstudományi Intézete által kiírt főiskolai docensi pályázat elbírálása
Előadó: dr. Komáromy László főiskolai tanár, általános tanácsadó,
a Birtói Bizottság elnöke
Dr. Komáromy László: Ismerteti a Birtói Bizottság véleményét dr. Lakner László tb. főiskolai docens pályázatáról. A Bizottság nevében támogatja a pályázó docensi kinevezését.
Dr. Gyödi Gyula: Dr. Lakner László főiskolai docensi pályázatáról a Kari Tanács 19. szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag támogatja. Gratulál az érintettek.

- b) A PTE EFK Kihittai és Ápolástudományi Intézete által kiírt főiskolai docensi pályázat elbírálása
Előadó: dr. Bódis József egyetemi tanár, intézetigazgató,
a Birtói bizottság elnöke
Dr. Bódis József: Ismerteti a Birtói Bizottság véleményét Berlethem József főiskolai adjunktus, oktatási főigazgatóhelyettes pályázatáról. A Bizottság nevében támogatja a pályázó docensi kinevezését.
Dr. Gyödi Gyula: Berlethem József főiskolai docensi pályázatáról a Kari Tanács 19. szavazati joggal rendelkező tagja 18 igen szavazattal 1 tartózkodás mellett támogatja. Gratulál az érintettek.

- c) A PTE EFK Diagnosztikai és Menedzsment Intézet Képzési Intézet Képzési Tanácsa által kiírt főiskolai docensi pályázat elbírálása
Előadó: dr. Kovács L. Gábor egyetemi tanár, intézetigazgató,
tudományos főigazgatóhelyettes, a Birtói bizottság elnöke
Dr. Kovács L. Gábor: Ismerteti a Birtói Bizottság véleményét dr. Nagy Gyöngyi főiskolai adjunktus pályázatáról. A Bizottság nevében támogatja a pályázó docensi kinevezését.
Dr. Gyödi Gyula: Dr. Nagy Gyöngyi főiskolai docensi pályázatáról a Kari Tanács 19. szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag támogatja.

2. A PTE "Honoris causa doktor" cím adományozásáról
Előadó: dr. Komáromy László főiskolai tanár, általános tanácsadó
Dr. Komáromy László: Tájékoztatója a Kari Tanácsot arról, hogy a Birtói Bizottság dr. Wolfgang Rascher professzort, az Erlangen-Nürnbergi Egyetem Gyermekklinikájának intézetvezetőjét javasolja a *honoris causa* cím adományozására, amelyre dr. Sulyok Endre professzor (a Kari Tanács elnöke) javaslatot, akkor ezt a napirendi pontot még a szenatusi ülésen is megtárgyalják és az aktuális ünnepi tanácsülésen az avatási ünnepség leszajlik.
Dr. Gyödi Gyula: A Kari Tanács 19. szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag támogatja dr. Wolfgang Rascher professzor felterjesztését "Honoris causa doktor" cím adományozására.

3. A PTE EFK Kredittalapi Tanulmányi és Vizsgaszabályzata
Előadó: Ágoston István főiskolai tanársegéd, tanulmányi osztályvezető
Elmondja, hogy a Felsőoktatási törvény módosítása alapján módosításra szorult a panasz és jogorvoslat, a szakmai teljesítés, a vizsgakurzus, kisebb magyarázatra szorult a tanácsadási kötelezettség és a nyelvi képzettség témája.
A Kari Tanács 19. szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag elfogadja az előterjesztést.

4. A 2004-es évi felvételi tájékoztató
Előadó: Berlethem József főiskolai adjunktus, oktatási főigazgatóhelyettes
Berlethem József: Megköszöni a Kari Tanács munkáját és támogatását. Elmondja, hogy a megjelentetés a Kari Tanács jóváhagyása nélkül történt meg, de ez nem jelenti azt, hogy nem módosítható. A nyári szabadságok miatt később az

Tájékoztató a Kari Tanács üléséről – 2003.09.03.–2003.10.29.

Ttkosszavazás
Dr. Peterka Gabriella: Ismereti a szavazás eredményét. Dr. Sul yok Endre egyetemi tanár, intézetigazgató pályázatot a Kari Tanács 20 szavazati joggal rendelkező tagja 20 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta. Gratulál Sul yok professzor úrnak. Elmondja, hogy dr. Nagy István docensi pályázati a Kari Tanács 20 szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag elfogadta. Gratulál a távollévő dr. Nagy Istvánnak. Dr. Sul yok Endre: Megköszöni a Kari Tanács bizalmát. (Dr. Sul yok Endre professzor úr életfőnök és pályázatának ismertetésére következő számunkban visszatérünk - a szerk.)
Dr. Tóth Tamás: Gratulál a pályázóknak.

Dr. Kovács L. Gábor: Ismereti a Birtó Bizottság véleményét dr. Nagy István főiskolai adjuncius pályázatáról. A Bizottság nevében támogatja a pályázó főiskolai docensi kinevezését.

a Birtó Bizottság elnöke

Előadó: dr. Kovács L. Gábor egyetemi tanár, tudományos főigazgatóhelyettes,
docensi pályázati elbírálás

b) A PTE EFK Diagnosztikai és Menedzsment Intézet Orvosi Laboratóriumi Anatólikus Tanszékére kiírt főiskolai pályázati támogatás

Dr. Kovács L. Gábor: Ismereti a Birtó Bizottság véleményét dr. Sul yok Endre professzor főigazgatói pályázatáról. Elmondja, hogy a pályázat mindkét a pályázati feltételeknek. A Birtó Bizottság egyhangúlag javasolja a pályázati támogatást.

Dr. Sul yok Endre: Ismereti elképzelését, elmondja, hogy azt a programot kívánja folytatni, amit dr. Tóth Tamás főigazgató ir elkészít.

a Birtó Bizottság elnöke

dr. Kovács L. Gábor egyetemi tanár, tudományos főigazgatóhelyettes,

az Egészségfejlesztési és Család gondozási Intézet igazgatója, pályázó

dr. Sul yok Endre egyetemi tanár,

Előadók: dr. Sul yok Endre főigazgatóinak megválasztása

1. Személyi ügyek

A Kari Tanács 2003 október 29-én ülést tartott a PTE AOK Tanszéktermében.

Dr. Kajár Ilkó
főiskolai tanársegéd, mb. hivatalvezető

7. Egyebek
Gál Nikolett HÖK elnök a hallgatók részére juttatható támogatásokkal kapcsolatban módosító javaslatot el, melyet a Kari Tanács 19 szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag elfogad.

A Kari tanács 19 szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag elfogadta a 2003/04-es tanév költségvetési díjat, hogy költségvetésünkben a korábbi évekhez képesti célérés van. Jogszabály határozza meg a költségvetés mértékét. Graf Ferenc: Tájékoztatót ad a Kari Tanács tagjainak a 2003/04-es tanév költségvetési díjával kapcsolatban. Elmondja,

Előadó: Graf Ferenc kari gazdasági vezető

6. A 2003/04-es tanév költségvetési díjai

Bellehem József: Javasolja, hogy az 5. napirendi pontot a Kari Tanács egy későbbi időpontban tárgyalja meg.

Előadó: Bellehem József főiskolai adjuncius, oktatási főigazgatóhelyettes

5. A PTE EFK szakjainak creditalapú tanterve

A Kari Tanács 19 szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag elfogadta a 2004-es évi felvételi tájékoztató anyagát. elfogadása.

Sportalálkozó Nyiregyháza – PTE EFK sikerrel Gratulálunk!

A Debreceni Egyetem EFK és a Pécsi Tudományegyetem EFK hagyományosan jó szakmai és sport kapcsolata keretében Karunk labdarúgócsapatai 2003 október 10-én látta vendégül a Nyiregyházi Kar E látogatás keretében kezdődött el Bálatonvilágon.

Karunk csapata a következő összeállításban lépett a pályára: Bodai Tiborné gazdasági vezető (Pécsi KK.); Dr. Klemen János főiskolai tanár, csapatkapitány (Kaposvári KK.); Luter Tibor gépkecskevezető (Zalaegerszegi KK.); Marton Kriszta főiskolai tanársegéd (Pécsi KK.); Dr. Nagy István főiskolai docens (Kaposvári KK.); Szabó János informatikus (Pécsi KK.); Turkovics József (Zalaegerszegi KK.).

Az összecsapás pécsi győzelemmel zárult, melynek eredményeként a "Barátság serleg"-et is elhozhatta csapatunk. A mérkőzés táradalmait kellemes társasági program keretében pihenték ki mindkét csapatjátékosai. Köszönjük vendéglátóinknak, a Debreceni Egyetem EFK vezetőknek a kiváló előkészítő és lebonyolító munkát, melynek eredményeként valamennyiünk számára a baráti találkozó emlékezes maradt.

Mindkét csapatonak jó felkészülést kívánunk a következő megmérettetésig, a visszavágóig!

Sportalálkozó Nyiregyháza

Dr. Kajtár Ildikó
főiskolai tanársegéd, mb. hivatalvezető

5. Egyebek

Dr. Fehér Tamás: Tájékoztató a Kart tanácsot arról, hogy 2003 november 21-én a PTE EFK Klinikai és Ápolástudományi Intézete a Diplomás Ápoló képzés indításának 10 éves jubileumát ünnepelve kiadta a Kart Tanácsot, hogy a Kart Tanácsot, hogy 2003 október 10-én dr. Fehér Tamás főigazgató ur a Megyei Könyvtár elnöke, dr. Kékes Ferenc úr a Baranya Megyei Onkormányzati Egészségügyi Díjat vehette át az orvosoktól a katasztrofális területen kifejtett munkájáért, valamint az Egészségügyi Főiskolai Kar vezetését.

Dr. Komáromy László: Tájékoztató a Kart Tanácsot, hogy 2003 október 10-én dr. Fehér Tamás főigazgató ur a Megyei Könyvtár elnöke, dr. Kékes Ferenc úr a Baranya Megyei Onkormányzati Egészségügyi Díjat vehette át az orvosoktól a katasztrofális területen kifejtett munkájáért, valamint az Egészségügyi Főiskolai Kar vezetését.

Dr. Fehér Tamás: Tájékoztató a Kart Tanácsot arról, hogy 2003 november 21-én a PTE EFK Klinikai és Ápolástudományi Intézete a Diplomás Ápoló képzés indításának 10 éves jubileumát ünnepelve kiadta a Kart Tanácsot, hogy a Kart Tanácsot, hogy 2003 október 10-én dr. Fehér Tamás főigazgató ur a Megyei Könyvtár elnöke, dr. Kékes Ferenc úr a Baranya Megyei Onkormányzati Egészségügyi Díjat vehette át az orvosoktól a katasztrofális területen kifejtett munkájáért, valamint az Egészségügyi Főiskolai Kar vezetését.

Dr. Fehér Tamás: Tájékoztató a Kart Tanácsot arról, hogy 2003 november 21-én a PTE EFK Klinikai és Ápolástudományi Intézete a Diplomás Ápoló képzés indításának 10 éves jubileumát ünnepelve kiadta a Kart Tanácsot, hogy a Kart Tanácsot, hogy 2003 október 10-én dr. Fehér Tamás főigazgató ur a Megyei Könyvtár elnöke, dr. Kékes Ferenc úr a Baranya Megyei Onkormányzati Egészségügyi Díjat vehette át az orvosoktól a katasztrofális területen kifejtett munkájáért, valamint az Egészségügyi Főiskolai Kar vezetését.

- 4. Szakindítási kérelmek**
- Előadó: dr. Nagy Júlia főiskolai docens, fejlesztési főigazgatóhelyettes**
- Dr. Nagy Júlia: Ismerteti az egészségügyi informatikai asszisztens felsőfokú szakképzési program jóváhagyására és nyitvatartására vonatkozó kérelmet, valamint a közegészségügyi- járványügyi felügyelő alapképzési szak indítási kérelmet. Kéri a Kart Tanács támogatását.
- Szavazás után a Kart Tanács 20 szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag elfogadta az előterjesztéseket.
- 3. A credit alapú Tanulmányi és Vizsgaszabályzat módosítása**
- Előadó: Agoston István főiskolai tanársegéd, tanulmányi osztályvezető**
- Agoston István: Elmondja, hogy a felsőoktatási törvény módosítása miatt került sor a credit alapú TVSZ módosítására. Valószínűleg az oklevél kiadásának szabálya, valamint a jogorvoslati rendszer, Kéri az előterjesztés elfogadását.
- Szavazás után a Kart Tanács 20 szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag elfogadta az előterjesztést.
- 2. A Kaposvári, Szombathelyi és Zalaegerszegi Képzési Központok Kollégiumi Szabályzatának elfogadása**
- Előadó: Gál Nikolett HÖK elnök**
- Gál Nikolett: Tájékoztató a Kart Tanácsot arról, hogy a már elfogadott Pécsi Képzési Központ Kollégiumi Szabályzatát a most előterjesztett Szabályzatok lényegesen nem térnek el. Kéri az előterjesztés elfogadását.
- Szavazás után a Kart Tanács 20 szavazati joggal rendelkező tagja egyhangúlag elfogadta az előterjesztést.

ÖSSZEKÖTŐ

ÖSSZEKÖTŐ

A Debreceni Egyetem
Egészségügyi Főiskolai Karának
központi épülete Nyíregyházán

A versengő két csapat

Dr. Lukácskó Zsolt főiskolai tanár, fejlesztési
főigazgatóhelyettes átadja a "Barátság serleg"-et
Karunk csapatának (átvevők: Dr. Kelemen János,
Dr. Komáromy László, Graf Ferenc)

Barátság serleg
PTE EÜ. Főiskolai Kar
DE EÜ. Főiskolai Kar
2003

A Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Kar információs lapja

Szerkeszti: A Kari Media Bizottság, elnök: Oláh András

Felelős kiadó: Dr. Sulyok Endre, főigazgató

Főszerkesztő, technikai munkálatok: Dr. Horváth Gábor

Grafika, design: Varga Gábor

Szerkesztőség: 7632 Pécs, Berek u. 15.; elérhetőség: ☎: (72) 550-130, fax: 550-135
E-mail: ligo@efk.pte.hu

Nyomdai munkálatok: BORNUS nyomdaipari Szolgáltató Kft.
Ügyvezető igazgató: Borbély Tamás